درعلیه ده غلطه ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌خانه‌سه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆրգ.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստային փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի Խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ. 20 — 20 ՓԱՐԱ. 20

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Թագադրութեան հանդէսը որ պիտի կատարուէր այսօր (Եշ. յունիս, 26 Ը.Ե.) Լոնտոնի մէջ, յետաձգուեցաւ. Էտուարտ թագաւորին հիւանդութեան պատճառաւ, որ բաւական ծանր հանգամանք մը ունի, ինչպէս ծանուցին երէկի հեռագիրները: Բարեբաղդաբար, թագաւորին առողջական վիճակը զոհացուցիչ կերպով բարւոքած է, ինչպէս կը ծանուցանեն այսօրուան հեռագիրները: Թէեւ թագադրութիւնը անորոշ ժամանակի մը համար յետաձգուած է, բայց այդ առթիւ կատարուելիք խորհրդաժողովութիւնները չեն կորսնցներ երենց շահեկանութիւնը:

64 տարի առաջ, երբ իր մօրը, Վիքթորիա թագուհիին թագադրութիւնը կատարուեցաւ, անգլիական պետութեան մեծութիւնը եւ ընդարձակութիւնը ներկայ ծաւալը ու համեմատութիւնը չէր բան: Հին եւ նոր աղգերու մէջ ալ ոչ մէկ տերութիւն կրցած է երբեք հաւասարիլ ընդարձակութեամբ եւ զօրութեամբ այն հսկայ կայսրութեանը, որուն վրայ թագաւոր պիտի պտակուէր այսօր Էտուարտ է: Նոյն իսկ հռոմէական հոյակապ կայսրութիւնը իր ամէնէն ընդարձակ եղած ժամանակ, երբ սահման ունէր Հռենոս ու Դանուբ՝ Եւրոպայէն, Նեղոս ու Ասլաս՝ Ափրիկէէն եւ Եփրատ ու Կովկաս՝ Ասիայէն, չէր աւելի մեծածաւալ ու մեծազանգած քան բրիտանական արդի պետութիւնը, որուն սահմանները կը հասնին մինչ երկրագնդիս երկու բեւեռները եւ արեւելքի ու արեւմուտքի ամենահեռաւոր ծայրերը, պարունակելով երկիրներու, աղգերու, ցեղերու, կրօնքներու, լեզուներու, բարքերու եւ սովորութիւններու այնպիսի բազմազան պէսպիսութիւն, որ պիսկին երբեք չէ միացած միակ դաւազանի մը տակ:

Այսպիսի հոյակապ պետութեան մը վերահսկողն թագադրութեան հանդէսն ալ պէտք էր որ իր արժանաւոր մեծվայելչութիւնն ունենար արդարեւ: Եւ յայտնի է արդէն թէ Անգլիացիք ոչ մէկ բան չեն խնայած կարելի եղած ամէն չքեղութիւնը ընծայելու այս հանդէսին, որուն համար 8 միլիոն հոգի հաւաքուած են Լոնտոն, որոնց մէջ կը գտնուին աշխարհի բոլոր աղգերէն ու ժողովուրդներէն ներկայացուցիչներ՝ իրենց սեպհական պատգամներով եւ այլազան երանգներով: Այսպիսի տիեզերական հանդէս մը կատարելուն համար կրնայինք ուրախ են Անգլիացիք. առաջին, զի սոյն թագադրութեան հանդէսովը մեծափառ ցուցադրութիւն մը պիտի ընեն աշխարհի տեսարանին վրայ իրենց մեծութեան ու զօրութեանը, երկրորդ, զի նոր աւարտեցին երկարատեւ ու դժուար պատերազմ մը, որուն մէջ պարծենալու իրաւունք ու փառք վատկեցան ոչ այնքան Պոէրներուն ուղղակի յաղթելուն համար, որքան անոնց ետեւ ապաստանող անգլիատեաց Եւրոպայի անուղղակի յաղթելնուն համար: Զէ՞ մի որ յաղթութեանց մեծագոյնը թշնամիներուն այնպիսի ահ ու սարսափ աղդելն է որ եւ ոչ իսկ համարձակին տեղերնէն շարժիլ կամ ձիկ մը հանել, ինչպէս եղաւ ամէն անոնց վիճակը, որոնք այնքան քէն ու ատելութիւն ունենալով հանդերձ Անգլիացւոց դէմ, չհամարձակեցան անոնց դէմ ելնել՝ օգնելու համար անոնց թշնամիներուն կամ օգուտ քաղելով անոնց հարաւ-ափրիկեան զբաղումներէն՝ իրենց շահերը առաջ քշելու համար:

Այս առթիւ կ'արժէ կարծեմ համառօտ կերպով մը ուրուագծել Անգլիոյ պատմութիւնը, իր ամէնէն կարեւոր հանգրուանները միայն յիշելով:

Անգլիա, Բրիտանիա կամ Ալպիոն ամենէն առաջ Փիւնիկեցւոց շնորհիւը ծանօթացած է, զի ծովագնաց Փիւնիկեցիները մինչեւ Անգլիա կը նաւէին անոր մեսաղներէրն ու հանքերէն օգտուելու համար: Հռոմայեցիք նուաճեցին զայն Ք. Ա. շուրջ 50ին, հռչակաւոր Յուլիոս Կեսարի ձեռքովը, բայց Սկոտիա անուանեալ մնաց հակառակ Կեսարի եւ հռոմէական բոլոր կայսրերու ջանքերուն: Ե. դարուն, երբ հռոմէական արեւմտեան կայսրութիւնը բարբարոսներու ահեղ արշաւանքին ենթարկուեցաւ, Անգլիա ալ ձեռքէ ելաւ, եւ բաժին ինկաւ հիւսիսային Գերմանիայէն հոն արշաւող Անկլո-Սաքսոնիներուն, 448ին, որոնք իրարմէ անկախ եօթը թագաւորութիւններ հաստատեցին, եւ որոնք յետոյ միացան Եգբերթ մեծին ձեռքով, 827ին: Թ. դարուն մէջ, Տանիմարքայէն ու Շուէտ-Նորվեկիայէն արշաւող Նորմանները յարձակեցան Անկլո-Սաքսոնիներուն վրայ, յաղթեցին, յաղթուեցան, տիրեցին, վանուեցան փոխոխակի, մինչեւ վերջապէս Նորմաններու մէկ ուրիշ հաւուածը, որ 911էն ի վեր Ֆրանսայի հիւսիսային այն գաւառը կը բնակէր՝ որ իր անունով Նորմանտիա կ'ըսուի, իր Վիլհելմ դուքսին առաջնորդութեամբ վերջնականապէս տիրեց Անգլիոյ 1066ին, ու Վիլհելմ այդ պատճառաւ աշխարհակալ կոչուեցաւ. բայց այս աշխարհակալութեան երեսէն դարեր տեւող մահացու պայքար մը սկսաւ Ֆրանսայի ու Անգլիոյ միջեւ: Բանի որ Վիլհելմ աշխարհակալ ու իր յաջորդները Անգլիոյ թագաւոր ըլլալով հանդերձ Նորմանտիոյ դուքս ալ էին, այսինքն երկիր ունէին Ֆրանսական հողին վրայ, Ֆրանսացիք ապահով չէին ղգար զիրենք, եւ կ'ուզէին զանոնք դուրս վանել իրենց հողէն:

Անգլիացիք ալ կը խորհէին որ եթէ եւրոպական ցամաքին վրայ տեղ մը չունենան իրենց ոտից կոխան, Ատլանտեանի մէջ քանարկուած ու փակուած կ'ըլլան, ամէն ձիգ ու ջանք կը թափէին ոչ միայն Նորմանտիան ձեռքէ չհանել, այլ եւ ընդարձակել ու եթէ կարելի է ամբողջ Ֆրանսայի տիրել ու իրենց տերութեանը կցել: Իրենց թագաւորներէն երկուքը պահ մը յաջողեցան իսկ զայն ընելու, զի Հենրիկոս Ե. (1413—1422) առաւ Բարիզը ու ինքզինքը թագաւոր Ֆրանսայի անուանեց, պիտղոս մը՝ որ վեցամսայ որդին ու յաջորդը՝ Հենրիկոս Զ. ալ կրեց ժամանակ մը, բայց վերջապէս հռչակաւոր դիւցազնուհի Ժան ա'Արքի գերհրաշ յաղթութեանց շնորհիւ, Ֆրանսացիք յաջողեցան թէ՛ մայրաքաղաքին ազատել, թէ Նորմանտիա եւ անգլիական բոլոր կալուածները եւս առնել եւ թէ բոլորովին դուրս քշել Անգլիացիները իրենց երկրէն 1453ին, Անգլիացիք տեսնելով թէ ալ եւս եւրոպական ցամաքին վրայ կայան չունին, զի քիչ մը ետքէն Քալէ ու Տէօնքէրք ալ, որոնք իրենց ձեռքը մնացեր էին միայն, կորսնցուցին, հետեւաբար ուրիշ ճար չգտան իրենց ազգուտին ու բարգաւաճմանը, բայց եթէ տալ զիրենք անդրծովեան հեռաւոր երկիրներու աշխարհակալութեան, զի բաղդերնէն այդ միջոցները տեղի ունեցան աշխարհագրական այն մեծ գիւտերը, որոնք մարդկութեան առջեւ բացին Ամերիկա, Ափրիկէի հարաւային ծայրը եւ Մայրագոյն Արեւելք եւ Ովկիանիա, եւն.: Այնպէս որ Ֆրանսայի հողին վրայ իրենց կապուած ոգը ազատուելէն ետեւ օգուտ ունեցան քան վնաս, զի այն կողմէն երկիրը չունենալով՝ կրցան համաձակիլ ազատօրէն ծովեր եւ ովկիանոսներ չափել ու իրենց համար նոր աշխարհներ եւ կալուածներ հայթայթել. բայց եւ այնպէս Ֆրանսայի ու Անգլիոյ պայքարը 300 տարիէ աւելի տեւած էր, իսկ քէն ու ատելութիւնը 800 տարիէն աւելի է որ կը շարունակուի, սկսեալ Վիլհելմ աշխարհակալի տեսնէն (1066): Վաթերլոյ այդ դարաւոր հակառակութեան վերջին արարուածն էր, Ֆաշոտա ալ՝ անոր մէկ արձագանգը: Բայց բոլոր այդ հակառակութիւնները արգելք մը չէին որ Ֆրանսա ալ յատուկ պատգամաւորութիւն մը ունենայ Լոնտոն, թագադրութեան հանդէսին մէջ:

Մ. ՆԱԹԱՆԵԱՆ

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ
ԽՄԲԻԵՐԳԻ ՄԷՋ

Բոլոր ողջախոհ համակրողները Սանասարեան դաստակերտի, բերկրութեամբ լսեցին Խնամակալութեան այն բարեյարմար կարգադրութիւնը, որով կը բաղձար վարժարանին նոր դարագլուխ մը բանալ, որոշելով փոխադրել զայն Սորսոր:

Մասնաւոր դնահատման արժանի է նաեւ հայ մասուլը, որ առանց բացառութեան, երկար սիւնակներ զոհեց բարի դիտումով, դրուատիքն ու ներբող կարդալով փոխադրութեան դործին ու գործարին:

Նոյնչափ դնահատելի է նաեւ Խարբերդի ղղջակայ թեմերուն ժողովրդեան ընթացքը, ինչպէս, Ակն, Արաբկիր, Բալու, Զարսանմաք, Զրուիչկածաղ, որոնք տեղեկագիրներ եւ խնդրագիրներ կը փութացնեն Ազգ. Ղատրիարքարան, խնդրելով Սանասարեան վարժարանին Խարբերդ փոխադրութիւնը: Ցաւալի է սակայն, որ այդ թեմերը գործնական քայլ մը առնեն, ցոյց տալով թիւը դիւրութիւն այն աշակերտներուն, երբ սա փոխադրուած ըլլայ Սորսոր, եւ նկատի առնելով թէ դէպ Սանասարեանի փոխադրութիւնը իրենց քաղելիք անհամեմատ մեծ բարիքները, անչուշտ ներելի է յուսալ որ խնամանն նաեւ տարբեր օժանդակութիւններ՝ զորս կրնան ընել չնչութեան գործին:

Այդ տեղեկութիւններն ու առաջարկութիւնները կարող են դիւրացնել խնամակալութեան հաշիւները, չնչութեան ծախքերուն քանակը որոշելու եւ վարժարանին ընդարձակութիւնը կախաս ճշդելու համար ըստ բաւականի դիտակցութիւն ունենալու: Ի հարկէ նախքան ճարտարապետին վերջնական մեկնումը, պէտք է խնդրուած այս ամէն տեղեկութիւնները ի ձեռին ունենայ Խնամակալութիւնը, որպէս զի ըստ այնմ քաջալերուած՝ իր վերջնական որոշումը տայ եւ գործադրէ, գոնացում տալով ընդհանուր բաղձանքին, այն է Խարբերդ փոխադրել Սանասարեանը:

Հետեւապէս, ամէն անոնք, որոնք համոզուած են տեղափոխութեան առաւելութեանց, թող չզլանան իրենց օժանդակութիւնը, վայելելով այսու՝ կատարուած բարի գործի մը առթիւ գոհունակութիւնը:

* *

Իրաւամբ կրնանք ենթադրել թէ Սանասարեանը Խարբերդ փոխադրելով, հոն ի վաղուց դոյութիւն ունեցող պատուաւոր մրցակցի մը պատճառաւ, զի բաղդերնէն այդ միջոցները տեղի ունեցան աշխարհագրական այն մեծ դիւտերը, որոնք մարդկութեան առջեւ բացին Ամերիկա, Ափրիկէի հարաւային ծայրը եւ Մայրագոյն Արեւելք եւ Ովկիանիա, եւն.: Այնպէս որ Ֆրանսայի հողին վրայ իրենց կապուած ոգը ազատուելէն ետեւ օգուտ ունեցան քան վնաս, զի այն կողմէն երկիրը չունենալով՝ կրցան համաձակիլ ազատօրէն ծովեր եւ ովկիանոսներ չափել ու իրենց համար նոր աշխարհներ եւ կալուածներ հայթայթել. բայց եւ այնպէս Ֆրանսայի ու Անգլիոյ պայքարը 300 տարիէ աւելի տեւած էր, իսկ քէն ու ատելութիւնը 800 տարիէն աւելի է որ կը շարունակուի, սկսեալ Վիլհելմ աշխարհակալի տեսնէն (1066): Վաթերլոյ այդ դարաւոր հակառակութեան վերջին արարուածն էր, Ֆաշոտա ալ՝ անոր մէկ արձագանգը: Բայց բոլոր այդ հակառակութիւնները արգելք մը չէին որ Ֆրանսա ալ յատուկ պատգամաւորութիւն մը ունենայ Լոնտոն, թագադրութեան հանդէսին մէջ:

Մ. ՆԱԹԱՆԵԱՆ

ՆԱԽԱԿՐԹՈՒԹԵԱՆ ՍԽԱԼՆԵՐԸ

Ը

Ընդհանուր դիծերով համառօտակի ցուցուցինք դասերուն վիճակը՝ դաստանդութեանց ապիկարութեամբ: Թերեւս մանրամասնութիւններ, որոնք դպրոցական-րութիւնէն չհակցողներու համար անծանօթ են, հետաքրքրական դեռ բազմաթիւ թերութիւններ երեւան հանէին: Կը յուսանք թէ անոնք որ կը սիրեն խորին մեր նիւթերուն վրայ՝ ուշադրութիւններ կը նըկատեն դանոնք եւ անոնց հանմամամ՝ ինչ որ կը նշանակէ խիստ բնական ու արդար ընթացքով մը՝ կը տարածեն իրենց խորհրդածութիւնները այն իրերուն ալ վրայ, որոնց մասին ակնարկութիւններ միայն ըրինք կամ չխօսեցանք իսկ, այլ որոնք դիւրաւ պիտի ըմբռնուէին մեր ցուցուցած իրերէն անդին: Մենք բաւական կը համարինք մեզի, ինչ տաղտուկ որ արուինք ինքզինքնուս դասերուն եւ անոնց աւանդման դանդաղ թերութեանց հաւասնցի պարդումով մը իսկ: Բայց մեր վերջին յօդուածին իբր անհրաժեշտ հետեւութիւն պէտք է քանի մը տողով ըսենք նաեւ թէ ընդհանուր կատարելութենէն դատ, ու անոր բացակայութիւնը տարամդրող դեռ ինչեր չկան վարժարանին մէջ որ իրենց տեղը առած կ'երեւան հոն սիրող բոլոր անխնամութեանց: Կ'ուզենք, դլխաւորաբար ցուցնել աւելի կամ'նուազ բացարձակ պակասութիւնը՝ կրթիչ, ուսուցանող դիրքերու. պակասութիւնը ճարտարուեստի ձգտումի մը, որ բարեբար կերպով փոխակերպէ դէպի երկար ատենի վեր սահմանափակ ձգտումներու'ն, դէպի հասարակ առուտուրը կամ դէպի այն ասպարէզները որոնք, բոլորովին անաչխատիկ՝ ապրեցնելու յատկութիւն չունին, պակասութիւնը քաղաքացիական կրթութեան, պակասութիւնը ուսուցչին հետ խօսակցութեանց առատ ժամերու, եւ, վերջապէս, դպրոցական կրթիչ պրոյտներու պակասութիւնը:

Այսպէս, նախակրթարանին մէջ բացակայ է բոլորովին այնպիսի կարգադրութիւն մը, որուն չնորհիւ, կարելի ըլլար վարել եւ ուղղել ազգ դպրոցին դուրս ասղրած կեանքը, օրինակի համար անականը: Դպրոցին մէջ ստացուած սկզբունքներու, տրուած սրբագրութիւններու, ուղղութիւններու քննդրոյը կը պակսի. եւ ոչ ոք դիտէ դպրոցին մէջ թէ ինչ կեանք կ'անցնեն տղաք, վարժարանէն երբ արձակուին: Օհ, երբեմն ինչ ինչ ազմկայարոյց դէպքեր կ'իմացուին իրենց կեանքէն, եւ ըստ այնմ կը վարուի ազգ հետ: Ո՞վ պիտի դիտէ անոնց դպրոցէն դերծ կեանքը: Վարժարանի մը չէնքին գոյութիւնը կը կատարելագործուի ամենաբարձր թէ ինչ անպատեհութիւն ունի: Մեծ անպատեհութիւն մը, որուն դէմ բաւական հակադրում պիտի ըլլար այդ բարոյական քննդրոյը: Բանի որ վարժարանը տեղ մըն է ուր բարոյականը կը պարտադրուի, եւ ո՛չ ամենէն առաջ կը պահանջուի անոր դործնացումը, բնականօրէն անկէ դուրս դտնուող ո՛եւ է տեղ, (անշուշտ եկեղեցիէն զատ) կարելի է այդ պարտադրումներէն դերծ նկատել ինքզինքը,—կը խորհուի տղուն մտքին մէջ: Հո՛ն, վարժարանին մէջ է որ կը գիտնայ տղան բարոյականի մը գոյութիւնը, հարկը. եւ ատիկա իրեն հարկադրողներուն առջեւ է որ մանաւանդ կը ջանայ համապատասխանել այդ հարկին: Խնդիրը, մեկնելու, բացատրելու տղոց վրայ չէ՛, աւելորդ է ըսել,—եւ մտածումէ դատ կը վերադրեմ տղոց՝ անշուշտ ի ծնէ բարոյական տղոց մտքին մէջ դոյութիւն չունի. ձիշդ,—անցողաբար ըսենք,—ճիշդ նոյն անպատեհութիւնն ալ ունի իրենցին, որ նոյնպէս չէնք մը, վայր մըն է: Հոն լուսած ուսերը ցնցելով: Կ'երեւայ թէ պատերազմի դաշտի մը մէջ էնք դտնուեր, ուր հազարաւոր դիակներ փռուած ըլլան: Սակայն տղոց տեսարան մըն է:

—Ինչի՞ կը սպասենք, յարեց Ֆիլիպէր, որ կը փորձէր իր հրացանին բանալոցը: Զարմենք հեռաւորութիւնները եւ սկսինք:

—Աճապարելու բան չկայ, պարոն, ըսաւ Թիւպիւրս:

—Ներեցէք, ես շուտով վերջացնել կ'ուզեմ:

—Պէտք է որ ձեղի հետ խօսիմ, մեր նամարտելէ առաջ:

—Էհ, ինչ ունիք ինձի ըսելիք:

—Անիծած: Պարո՛ն, ձեր պատմութիւնները լսելու համար չէ որ հոս եկայ:

—Մտիկ պիտի ընէք այն քաղաքավարութեամբ, որ կը պատշաճի երկու հակառակորդներու, որոնցմէ մէկը պիտի մեռնի քիչ յետոյ:

—Այն առեն չուտ ըսէք, որովհետեւ դործ ունիմ:

—Նախ հաճեցէք լմնցի հետեւիլ, պարոն:

—Ո՞ւր, հարցուց դերկոմսը զարմացած երեւոյթով մը:

—Բանի մը քայլ անդին:

—Ինչո՞ւ համար:

—Որպէս զի ցոյց տամ ձեղի կարդ մը թուղթեր, որոնք կը հատատանեն իմ պատմութիւնս:

—Լա՛ւ, ձեղի կը հետեւիմ, պարոն:

Թիւպիւրս եւ Ֆիլիպէր, Լըիոլլո եւ իր ծառան—այս վերջինները ձիերուն սանձէն բռնած—ընդհուպ հասան խոր ծովախորշ մը, շրջապատուած ամիսիթատրոնի ձեւով շարուած ժայռերէ: Խրթիթ մը իր կամակը կուտար բարձր ժայռերի մը, ամենէն ներս քաշուած ու նեսնմատուեր մէկ վայրին մէջ. հոս կը դտնուէր Թիւպիւրսի խրթիթը: Ժամանակին ու խոնաւ օդին ազդեցութենէն որդնոտած սախտակներով շինուած եւ տանիքն ալ խոնաւով ծածկուած այս խրթիթը կը նմանէր անապատականի մը բնակարանին: Ժայռերուն ուժգնօրէն բախող ալիքներուն ձայնը, խորտուբորտ ապառաժներու մէջ բոյն դրած մեծ թռչուններու կռինչները միայն կ'ոգեւորէին այդ առանձնացը, զոր Թէլամի անունով մը կը բնակեցուցեր էր Թիպիւրս: Հաղիւ՝ քանի մը նիւթեր ցախեր ու փշալից խոզանակներ կը տեսնուէին կրանիթէ ժայռերուն վրայ: Այդ տեղին մենութիւնը ցաւագին տպաւորութիւն մը կը ձգէր հոն գացողին վրայ:

Թիպիւրս կանգ առաւ խրթիթին առջեւ եւ Ֆիլիպէրին ըսաւ որ ներս մտնէ:

—Պէտք է որ առանձին խօսիմ դերկոմսին հետ, յարեց Դատարկապորան, իր խօսքը ուղղելով Ֆիլիպէրի ծառային եւ Լըիոլլոյի:

Ծառան իր տիրոջ նայեցաւ, հաստատելու համար թէ ինչ ընթացքի պէտք էր հետեւիլ: Ֆիլիպէր, որ բոլորովին հանդարտ չէր, շուղեց ո եւ է կասկած յայտնել:

—Հոս կեցէ՛ր Պրիս, ըսաւ դերկոմսը, առանց վարանում ցոյց տալու:

(Շարունակելի)

(*) Հարկ չկայ կրկնելու թէ անցողակի կ'ընենք այս դիտողութիւնները. ինչ որ կ'ըսենք՝ արժանաւորութիւն ու կարեւորութիւն ունի մանաւոր իմաստասիրութեան առնուելու:

ԼՈՒԲԻ ԷՆՕ (31)

ԴԱՏԱՐԿԱՊՈՐՏԸ

Թ

—Ո՞ւր են ասոնք, ըսաւ Լօրանս անձկութեամբ: Թերեւս ուշ հասանք:

—Աւա՜ղ, տիկին, ես ալ այնպէս կը կարծեմ:

—Ի՞նչ ընելու, ո՞ւր երթալու է հիմա:

—Ոչչէի խրթիթը երթանք:

—Ի՞նչ խրթիթ է ասիկա:

—Թիպիւրսի բնակարանը:

—Այո՛, կը յիշեմ, ինձի ալ խօսած է ասոր վրայ... օ՜ն, ուրեմն, երթանք Մարիանիք:

—Այո՛, տիկին, երթանք:

Ցերուցան ժայռերով ծածկուած լաբիւրինթոս ճանրու մը մէջ մտան: Մամուռներ ու ծովային տունկեր կը տեսնուէին կրանիթի մութ դանդուածներուն վերեւ: Մարքիզուհին եւ Մարիանիք կը գայթէին երբեմն, բայց արագօրէն կը յառաջանային խորտուբորտութեանց մէջ. Ֆիլիպէր առաջնորդ կանգնեցաւ զանոնք: Կանդ առին չընչասպառ եւ յուսահատ լռութիւն մը յաջորդեց այդ պայթումին:

Ժ

Ֆիլիպէր առաջուն կանուխ եղած եւ իր ծառային հետ մեկնած էր, ներկայ գրանուելու համար Թիպիւրսի տուած ժամադրութեան: Դերկոմսը ծովեղերքին վրայ դտած էր իր հակառակորդը, ընկերակցութեամբ ծերուկ Պրըթոնի մը, որ Լըիոլլոն էր: Այս վերջինը, կարճ քուն մը քաշելէ յետոյ, հաղիւ դինովութիւնը թափած, մայր Բէրիկլէքի խրթիթը դացած էր: Դէպ ի ծովեզերք գացող ասլի մը մէջ նստելով իրիկուան դէմ, Դատարկապորան խրթիթը ուղղուած էր, պարապ որսապայուսակը եւս դարձնելու համար: Դիլերը, Մարիսի մէջ պատկած եւ գինովութենէն սթափած էր:

—Պատրաստ է՞ք, հարցուց Ֆիլիպէր արտաքինական շեշտով մը, երբ որոշեալ ժամադրավայրը հասան: Կը տեսնեմ որ հրացանիդ մէկտեղ առեր էք, ես ալ հրացանս բերի, որովհետեւ մտադիր եմ այդ դէնքով մենամարտիլ, զոր չատ լաւ կը դործածէք: Վկայ ունիք:

—Աւասիկ, ըսաւ Թիպիւրս, Լըիոլլոն ցոյց տալով:

Ծերունին չսկսուեցաւ դուռդուռելեամբ:

—Ես, ժան Լըիոլլո, անուանեալն Պոնէ, չատ յայտնի վիրաբոյժ, պատրաստ ձեղի ծառայելու:

—Լա՛ւ, ես ալ իբր վկայ, պիտի բաւականանամ իմ ծառայովս: Զեմ ուզեր կարեւորութիւն ընծայել այս մենամարտին:

—Ինչպէս որ կ'ուզէք, պարո՛ն, պատասխանեց Դատարկապորտը:

Լըիոլլո վերէն վար չափչփեց դերկոմսին ծառան, որ վայելուչ հագուած, սակայն ինքնատեսան ձեւ մը ունէր:

—Ձեռքերնիդ տուէք, ըսաւ Լըիոլլոյ, առաջարկութիւն մը պիտի ընեմ ձեղի. յաղթուած կողմին վիճակ պիտի խմցնէ մեւս կողմին. գործերնուդ կու դամ:

—Մեռեալներուն կենացը չեմ խմեր, պատասխանեց երիտասարդ ծառան, ցուրտ եւ արհամարհոտ շեշտով մը:

—Անտարակոյս պատանի, ըսաւ Լըիոլլոյ, ինքզինքդ մենամարտիլ, դու չատ լաւ կը դործածէք: Վկայ ունիք:

—Աւասիկ, ըսաւ Թիպիւրս, Լըիոլլոն ցոյց տալով:

Ծերունին չսկսուեցաւ դուռդուռելեամբ:

—Ես, ժան Լըիոլլո, անուանեալն Պոնէ, չատ յայտնի վիրաբոյժ, պատրաստ ձեղի ծառայելու:

—Լա՛ւ, ես ալ իբր վկայ, պիտի բաւականանամ իմ ծառայովս: Զեմ ուզեր կարեւորութիւն ընծայել այս մենամարտին:

—Ինչպէս որ կ'ուզէք, պարո՛ն, պատասխանեց Դատարկապորտը:

Լըիոլլո վերէն վար չափչփեց դերկոմսին ծառան, որ վայելուչ հագուած, սակայն ինքնատեսան ձեւ մը ունէր:

—Ձեռքերնիդ տուէք, ըսաւ Լըիոլլոյ, առաջարկութիւն մը պիտի ընեմ ձեղի. յաղթուած կողմին վիճակ պիտի խմցնէ մեւս կողմին. գործերնուդ կու դամ:

—Մեռեալներուն կենացը չեմ խմեր, պատասխանեց երիտասարդ ծառան, ցուրտ եւ արհամարհոտ շեշտով մը:

—Անտարակոյս պատանի, ըսաւ Լըիոլլոյ, ուսերը ցնցելով: Կ'երեւայ թէ պատերազմի դաշտի մը մէջ էէք դտնուեր, ուր հազարաւոր դիակներ փռուած ըլլան: Սակայն աղուոր տեսարան մըն է:

—Ինչի՞ կը սպասենք, յարեց Ֆիլիպէր, որ կը փորձէր իր հրացանին բանալոցը: Զարմենք հեռաւորութիւնները եւ սկսինք:

—Աճապարելու բան չկայ, պարո՛ն, ըսաւ Թիւպիւրս:

—Ներեցէք, ես շուտով վերջացնել կ'ուզեմ:

—Պէտք է որ ձեղի հետ խօսիմ, մենամարտելէ առաջ:

—Էհ, ինչ ունիք ինձի ըսելիք:

—Անիծած: Պարո՛ն, ձեր պատմութիւնները լսելու համար չէ որ հոս եկայ:

—Մտիկ պիտի ընէք այն քաղաքավարութեամբ, որ կը պատշաճի երկու հակառակորդներու, որոնցմէ մէկը պիտի մեռնի քիչ յետոյ:

—Այն առեն չուտ ըսէք, որովհետեւ դործ ունիմ:

—Նախ հաճեցէք լմնցի հետեւիլ, պարոն:

—Ո՞ւր, հարցուց դերկոմսը զարմացած երեւոյթով մը:

—Բանի մը քայլ անդին:

—Ինչո՞ւ համար:

—Որպէս զի ցոյց տամ ձեղի կարդ մը թուղթեր, որոնք կը հատատանեն իմ պատմութիւնս:

—Լա՛ւ, ձեղի կը հետեւիմ, պարոն:

Թիպիւրս եւ Ֆիլիպէր, Լըիոլլո եւ իր ծառան—այս վերջինները ձիերուն սանձէն բռնած—ընդհուպ հասան խոր ծովախորշ մը, շրջապատուած ամիսիթատրոնի ձեւով շարուած ժայռերէ: Խրթիթ մը իր կամակը կուտար բարձր ժայռերի մը, ամենէն ներս քաշուած ու նեսնմատուեր մէկ վայրին մէջ. հոս կը դտնուէր Թիպիւրսի խրթիթը: Ժամանակին ու խոնաւ օդին ազդեցութենէն որդնոտած սախտակներով շինուած եւ տանիքն ալ խոնաւով ծածկուած այս խրթիթը կը նմանէր անապատականի մը բնակարանին: Ժայռերուն ուժգնօրէն բախող ալիքներուն ձայնը, խորտուբորտ ապառաժներու մէջ բոյն դրած մեծ թռչուններու կռինչները միայն կ'ոգեւորէին այդ

քան երկարեցու արդէն։ Այս տողերուն հեղինակը դաւառական վարժարանի մը մէջ բոլորովին ինքնաբերաբար սկսաւ երկրագործական դասախօսութիւն մը, որ սակայն, եթէ ուսուցչին մեկնումովը կասկածաւոր մնաց, հազիւ սկսած, բուսական եղաւ թերեւս աշակերտներուն ներշնչելու անկեղծ սքանչացում մը այդ սրաւեստին համար, որ բարոյականի, շահու, եւ առողջութիւնն երրեակ տեսակէտներով ամբողջ, եւանդագին յանձնարարելի ու եռանդագին գործադրելի ուսում մը պէտք է ըլլայ ամէն նախախիտանի կամ վարժարանի մէջ։ Մայրաքաղաքիս եւ գաւառներուն մէջ խոր չենք դներ, եթէ գաւառներուն մէջ բնական է դայն ուսուցանել, ինչպէս Եւրոպայի ամէնէն քաղաքակիրթ երկիրներուն մէջ՝ ուր հարկադրուած ուսում մըն է երկրագործութիւնը,—պէտք է որ ուսուցչի ան նաեւ մայրաքաղաքին մէջ, ուր առողջ ապրելու, եւ շահելու ուելի մեծ պէտք մը կայ։

Արտաքին Լուրեր

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

Պոէրներուն տրամադրութիւնները.— Անգլիական բերեռաւորութիւն.— Վերադարձող զինուորները.— Հարաւային Ափրիկէի երկաթուղիներ։

Լոնտոնի լրագիր մը կ'ըսէ թէ պէտք չէ շատ հաւատք ընծայել այն հեռագիրներուն որոնք կը ծանուցանեն թէ Պոէրները բուռն համակրութիւն կը տածեն Անգլիացիներուն նկատմամբ։ Նոյն լրագիրը կը յարէ թէ պատերազմէն առաջ հեռագիրներ կը ծանուցանէին որ Պոէրները որոնցուցած են իրենց զինուորական բոլոր նախկին յատկութիւնները, իսկ պատերազմին ատեն կ'ըսէին թէ Պոէրները դժուարու կը համաձայնին պատերազմը առաջ տանելու համար։ Հետեւաբար, կ'ըսէ նոյն թերթը, այսօրուան լուրերն ալ այնքան ճշմարիտ չեն։ Նոյն իսկ այն լրագիրները որոնք կը յայտարարէին թէ բնաւ պէտք չէ հաւատալ Պոէրներու խօսքին, հիմա կը պահանջեն որ Պոէրներու կողմէ Անգլիացիներուն ուղղուած խրախճանչելիք բառ իրրեւ ճշմարտութիւն նկատուի։

—Հաշտութեան կնքումէն անմիջապէս ետքը հարաւային Ափրիկէին ճամբայ եղած անգլիական զինուորներու առաջին խումբը՝ հազարի չափ, անցեալ ուրբաթ Անգլիա ժամանեց եւ Սաութհէմբթընի նաւահանգիստը ցամաք ելաւ։ Նոյն օրուան իրիկունը Լորա Բիչնէրի թիկնապահ Համիլթն գնդապետը Լոնտոնի թագաւորական հանգիստ ընդունելութիւնը յանձնեց հաւատարիմ գնդապետին։

—Ամսթէրտամէն կը հեռագրեն թէ հարաւային Ափրիկէի երկաթուղիի հրամանատարութիւնը գումարում մը ունենալով, անօրէնը յայտարարեր է թէ հիմնահիմա կարելի չէ ըսել թէ հաշտութեան կնքումը ինչ արդիւնք պիտի ունենայ Ընկերութեան համար։ Վարչական Խորհուրդը հարցուցեր է Անգլիոյ կառավարութեան թէ հարաւային Ափրիկէի երկաթուղիներուն նորէն Ընկերութեան կողմէ շահագործուելուն փոխարէն կ'ուզէ դայն ծախու առնել մնայնորին պատասխանելու համար, սակայն Անգլիոյ կառավարութիւնը տակաւին չէ պատասխաներ։

Մ. ՆԱՀԱՆԴԵՐԸ

Բուպայի խնդիրը.— Պ. Ռուզվելթի կարծիքը.—Նեարի մասը.—Լինչի օրէնքը.— Մ. Նահանգաց նախագահին ճառը.— Փիլիպպեաները։

Ուաշինկթընէն կը գրեն թէ նախագահ Պ. Ռուզվելթի ազգա կերպով կը գնդէ, որպէս զի Մ. Նահանգները արդարութեամբ վարուին Բուպայի հանդէպ, մանաւանդ մաքսային խնդիրներու մասին, եւ որ պահանջէ որ օրէնք մը կամ դաշնադրութիւն մը վերջնական կերպով կարգադրէ Բուպայի եւ Մ. Նահանգաց առեւտրական յարաբերութիւնները։ Պ. Ռուզվելթ, Ծերակոյտին մէջ հանրապետական կուսակցութեան ղեկուցներուն հետ տեսակցած պահուն, շատ ազդու կերպով խօսեր է այդ խնդրին վրայ։ Ճանչնալէ շաբաթ պատասխանու գործին մէջ չան ուշնցողներու կասպի ընդդիմութիւնը, շաբաթի սկիզբին հետ համախորհուրդ, արդէն կ'ըլլայ մաքսային փոխադարձութեան դաշնադրութեան ընդունելուն։ Մ. Նահանգաց Ծերակոյտին մէջ մեծամասնութիւն մը կայ որ բոլորովին հակառակ է շաբաթի մաքսին զեղչուելուն, ինչպէս Բուպայի։ Ժողովին դատարանէն առաջ, հանրապետական կուսակցութեան պատկանող բոլոր ծերակատակարները եւ երեսփոխանները խորհրդակցութեան մը հրաւիրած էին՝ նորէն քննելու Մ. Նահանգաց ու Բուպայի առեւտրական յարաբերութեանց վիճակը, եւ եթէ կարելի ըլլայ, համաձայնութիւն մը գոյացնել՝ այդ խնդիրը վերջնական կերպով կարգադրելու համար։

—Մ. Նահանգաց նախագահ Պ. Ռուզվելթի քիչ մնաց որ իր ժողովրդականութիւնը կորսնցնէր, սեւամորթի մը իրեն սեղանակից ըրած ըլլալուն համար։ Հիմակ ալ միեւնոյն արարքին կը դարձէ, մաքառելով Լինչի օրէնքին դէմ։ Ուաշինկթընի մէջ Արլինկթընի զինուորական գերեզմանատունը առանդական արարողութեան մը միջոցին էր որ Պ. Ռուզվելթ յայտարարեց թէ ոստրակի բան էր որ Փիլիպպեանց մէջ Ամերիկացիներ անգութութեամբ պատասխանած ըլլան նեղութիւններուն։ Պ. Ռուզվելթ յարեց.— «Ցանցառները պիտի պատժուին, սա-

ղայն Մ. Նահանգաց սահմաններուն մէջ, Փիլիպպեանց մէջ զինուորներուն կողմէ եղածէն ուելի անագորոյն արարքներ կը գործուին։ Ի՛ուզեմ խօսիլ Լինչի օրէնքին վրայ որ մեծ ամօթ մըն է հեղինակներուն համար։ Այն որ Փիլիպպեանց մէջ գործուած անգութութիւններուն դէմ կը բողոքէ եւ Լինչի օրէնքը գործադրողներ չի դատապարտեր, անիկայ իր աչքին մէջ ունեցած գերանը չի տեսներ։ Մեռնող հոս գործուած չարիքը արդեւք չըլլար պատժելու հոն գործուած չարիքը, եւ Փիլիպպեանց մէջ եղածը, հոս եղածին պէս դարձեալ է ու դատապարտելի։» Լինչի օրէնքը, ինչպէս յայտնի է, ժէ. դարուն սկսած է Քալիֆորնիոյ, Նեվատայի, Օրէկոնի ու Քոլորատոյի մէջ, ուր տակաւին կը գործադրուի։ Անշուշտ օրէնքը չի կրնար կոչուիլ Լինչի դրութիւնը, որով ամբոխը կը ձերբակալէ ոճրագործ մը, կամ սխալմամբ կարծուած մը, եւ անմիջապէս մահու պատժին կ'ենթարկէ։ Հետաքրքրական պարագայ մը եթէ կայ, այն է թէ ոչ օր դիտէ Լինչին ո՛վ ըլլալը։ Ոմանք կ'ըսեն թէ Իրլանդացի մըն է, Վիրճինիայի ագարակատան մը որ ժէ. դարուն հիմնած է Լինչպուրգի քաղաքը եւ այլն, թէեւ պատմութիւնը որոշ բան մը չտար այդ մասին։ Վերջերս պատահած դէպք մը կը հաստատէ Պ. Ռուզվելթի խօսքերը։ Նորթ Քարոլինայի մէջ երկու սեւամորթ տղաք քանարկուած էին սպիտակամորթ աղջիկ մը քարկոծած ու սպաննած ըլլալուն համար։ Ժողովուրդը իմանալով այդ դէպքը, անոնց պահուած տեղը դնաց, դուրս հանեց եւ տարաբ ծառախիտ տեղ մը, ուր կախեց երկուքն ալ։ այդ տղոցմէն մէկը որուն վիզը կապ եղած չուան մը անցուած էր, բանի ծանրութեան վրայ հանեցին. յետոյ վար նետուիլ տուին, որով տղան ինքզինքը կախեց։ տղա գնդակներով ծակծկեցին երկու սեւամորթ տղոց մարմինները։ Այդ է անա գործադրութիւնը Լինչի օրէնքին, որուն դէմ կը խօսի Պ. Ռուզվելթ։ Նորթ Քարոլինայի մէջ (Վիրճինիա) սակայն, այդպէս չեն խորհիր։ Կը քննադատեն Արլինկթընի զինուորական գերեզմանատան մէջ խօսած ճառը, ըսելով որ անոր նպատակն է արթնցնել հիւսիսային եւ հարաւային Ամերիկաներու միջեւ քնացող տարբերութիւնը։

—Մ. Նահանգաց Ծերակոյտին մէջ պատերազմական նախարարը յայտարարեր է թէ Փիլիպպինոյ պատերազմին ծախքը մինչեւ հիմա եղած է 170,326,586 տոլար։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Հին վեճ մը.—Պեհրինկայի ծովածոցին որոշումը։ — Իրաւաբանական կարգադրութիւն մը։

Ռուսիոյ եւ Մ. Նահանգաց միջեւ տասը տարի է վեր գոյութիւն ունեցող վէճ մը, որ երկու կողմին համաձայնութեամբ իրաւաբանութեան պիտի ենթարկուէր, պիտի կարգադրուի։ Այդ վէճը կը վերաբերի Պէհրինկայի ծովածոցին մէջ փոկերու որսորդութեան։ Բերեզովսկիին կը հեռագրեն թէ իրաւաբանական վճիռը քանի մը օրէն կ'արձակուի։ 1891ին եւ 1892ին, ռուս յածաւորակներ Պէհրինկայի ծովածոցին մէջ փոկ որսացող ամերիկեան նաւեր բռնած էին, վասն զի ռուս իշխանութիւնները արգիլուած կը նկատէին այդ որսորդութիւնը։ Ռուսական եւ ամերիկեան կառավարութիւնները համաձայնեցան խնդիրը իրաւարարի մը յանձնելու եւ ընտրեցին Հոլանդայի պետական խորհրդական Պ. Ասէրը որ իր մեծ հմտութեամբը ու փորձառութեամբը ծանօթ իրաւագէտ մըն է։ Երկու կառավարութիւնները իրենց տեսութիւնները պարզող յիշատակագիրներ տուին այդ իրաւարարին, որ երկու կողմը հրաւիրեց բերանացի բացատրութիւններ տալու։ Ռուսիոյ Մ. Նահանգները հաւանեցան եւ իրենց կողմէ պատասխաններ ընտրեցին որոնք քիչ առանձին, փոքր ազէանելու հետ Լա Հէյ պիտի երթան։ Այդ վերջինները միայն մասնագիտական կէտերու վրայ կարծիք պիտի յայտնեն։ Լա Հէյի միջազգային իրաւարարութեան մեծարեալ Խորհուրդը իր սքանչելի Ռուսիոյ եւ Մ. Նահանգաց արամագրութիւնը տակի դրաւ՝ հարկ եղած խորհրդակցութիւնը կատարելու համար, որոնք յուլիսի 27ին (վաղը) կը սկսին։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Թիւրինի հանդէսները.— Ֆրանսիական եղբայրակցութիւնը.— Բաժակաճառներ.—Պապը ու հարիւրամեայ կին մը։

Թիւրինի մէջ տեղի ունեցող հանդէսները պատճառ կ'ըլլան միջազգային ցոյցերու, մանաւանդ Ֆրանսիական եղբայրակցութեանց պատգամաւորներուն։ Թիւրինի կոմսին տարած յաղթանակը ձիարշաւին մէջ, իրը լաւ ֆիավարդ եւ սրտրի յանդուգն հեռաւոր մը, մեծ ուրախութիւն պատճառեց Ֆրանսացի սպաներուն։ Բիսերոյի վարժարանին մէջ տրուած հացկերոյթին առթիւ, Թիւրինի կոմսը եւ վարժարանին վերատեսուչ գնդապետ Սարթիրանա բաժակաճառներ արտասանեցին։ Ցեսոյ գնդապետ Տիւպրա, Սոմիրի վարժարանին վերատեսուչը, բաժակ դարձուց թագաւորին կենացը եւ Բիսերոյի վարժարանին ու հեծելազօրքի սպաներուն եղբայրակցութեանը համար։ Պ. Վալպէի անունով, Առէսթէի դատքին յանձնեց Պատուոյ Լեգէոնի մեծ խաչը։ Առէսթէի դատքը քեռայն է Օրլէանի դատքին, որուն քրոջ հետ ամուսնացած է։ Առէսթէի դատքը նաեւ ազգական է Վիքթոր-Նաբոլէոնի իշխանին։ Ժողովրդային հանդանակութեամբ մեծ հացկերոյթ մը տուեցաւ Թիւրինի մէջ, ի պատիւ այն ենթասպաներուն եւ զինուորներուն, որոնք ընկերացան միջազգային ձիարշաւին մասնակցող օտար սպաներուն։ 130 հրաւիրեալներուն մէջ կը գտնուէին 65 օտարականներ եւ նոյնքան ալ զինուորական Թիւրինի պահակազօրքին։ Հացկերոյթի միջոցին, հրաւիրեալները սիրալիր խօսակցութիւններ ունեցան իրարու հետ, հակառակ այն դժուարութեանց, զորս կը զգային դանդաղ ազգութեանց պատգամաւորներուն համար։ Զերմագին բաժակաճառներ արտասանուեցան։

—Պապը իր ներկայութեան ընդունեց Անտա Մորնի անուն կին մը՝ Բորիէն (Վիլլէթրի), որ ինքնուն տարի առաջ իր գրիին մէջ բռնած էր Լէոն ԺԳ.։ Այդ կինը, յառաջիկայ հոկտեմբեր 6ին հարիւր տարեկան պիտի ըլլայ, հետեւաբար տարիքը չէր, երբ Լեոն յանձնուցաւ Եռաքիմ Բէյէին գրկելու գործը, այն ատեն չորս տարեկան։ Պապին ֆիզիկը՝ տոքդ. Լաբրանի ներկայ գտնուելուս այս տեսակցութեան եւ քիչ մը վատնդաւոր դատաղոյն, երկու ծերերուն առողջութեան տեսակէտով։ Բայց երբ պառաւ այցելուն անցեալին յիշատակները կը քննէր, Պապը այնքան զուարթ եւ ախորժ կերպարանք մը առաւ որ տեսակցութիւնը երկարեցաւ սովորականէն ուելի։ Լէոն ԺԳ. մասնաւոր օրհնութիւն մը տուաւ Անտա Մորնիին։

ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿԻ ՄԸ ԱՌԹԻՒ

«Բեօլնիշէ Զայրունկի»ի հարիւրամեակի հանդէսը.—Բանախօսութիւններ.—Նուէր.—Գերման գործաւորին վիճակը։

Դարէ մը ի վեր, Բեօլնիշէ Զայրունկ, գերման ամենակարեւոր եւ ամենազգեցիկ լրագիրը, սեփականութիւնն է մեծանոյն Մոմ-Շաուպէրի ընտանիքին։ Այս տաթիւ, մեծ լրագիրն հրատարակիչները մտերմական հանդէս մը կազմակերպեցին, որուն մասնակցեցան խմբագրութեան ու տպարանի պաշտօնեաները։ Տոքդ. Ժողլիֆ Նեվէն Տիւ Մոն պատգամաւորը ըրաւ Բեօլնիշէ Զայրունկի, որուն տէրն ու տնօրէնն է։ 1802 յունիս 9ին, Շաուպէրիի ժառանգորդները, որուն տպարանը գոյութիւն ունէր դարէ մը ի վեր, տէր եղան Բեօլնիշէ Զայրունկի։ Պ. Մարք Տիւ Մոն ամուսնացաւ Ժառանգորդ կիներէն մէկուն հետ։ Այնուհետեւ, աշխատակիցներու չորս սերունդներ լրագիրը դրին այն բարձր դիրքին ու ազդեցութեան մէջ, զոր այսօր կը վայելէ։ Դիւրմենիոյ մէջ եւ Դեբրմանիայէն դուրս։ Պ. Նէվէն Տիւ Մոն, իր պաշտօնեաներուն անձնուիրութեան եւ հաւատարիմ ոգին գրատակէ յուսոյ, յայտարարեց թէ լրագրին հարիւրամեակին առթիւ, 100,000 մարք կը նուիրէ լրագրին աշխատակիցներուն յատուկ Հանդուստան Մնաուելին։ Ատկէ զատ, հինգ տարիէ ի վեր լրագրին մէջ աշխատող գործաւորները իրաւունք պիտի ունենան տարուան մէջ ութը օր արձակուրդ վայելելու, իրենց թոշակին բան մը չպակսելով։ Կուսակալ Պ. Ֆոն Պալան ճառ մը խօսելով դրատուեց այն սիրալիր յարաբերութիւնները՝ որոնք գոյութիւն ունին լրագրին սեփականատերերուն եւ պաշտօնէութեան միջեւ։ Այդ համերաշխութեան ոգին գնահատելով՝ կայսրը պատուանշաններ շնորհեց լրագրին ամբողջ պաշտօնեաներուն, որոնք 25–40 տարիէ ի վեր կը ծառայեն։ Խմբագրապետ Պ. Էրնէսթ Բոս վերջին բաժակաճառը արտասանելով ըսաւ թէ Տիւ Մոն Շաուպէրի տան առեւտրական նշանաբանն է ընդհանուր համերաշխութիւն։ Ներկայներուն ծափահարութեանց մէջտեղ, Պ. Բոս փափագ յայտնեց որ պաշտօնութիւնը, ինչպէս անցեալին մէջ, ապագային ալ չարունակէ իր անձնուէր աշխատութիւնը եւ համերաշխութիւնը։ Բանախօսը ի վերջոյ ըսաւ թէ Տիւ Մոն Շաուպէրի տան պէսպէսութիւնը, որուն վրայ խարսխած է իր բարգաւաճումը, հաւատարմութեան փոխարէն հաւատարմութիւն ցոյց տալու պէտքն էր։ Լրագրին գրատարներէն կազմուած կիւթենպերկի երաժշտական ընկերութիւնը երգեց կիւթենպերկի ճնուած երգ մը։ Պ. Բոս իր բանախօսութեան մէջ յայտնեց այն հոգածութիւնը զոր գերման իշխանութիւնները եւ մեծ ճարտարագործները ցոյց կուտան գործաւոր դասակարգին։ Կատարեր է։ Պ. Բոս ըսաւ թէ մինչեւ 1901, հանդուսեան եւ անկարներու Մնաուելիներուն եղած վճարումները հասած են 2413 միլիոն մարքի, որուն 1164 միլիոնը վճարած են գործաւորները, 1099 միլիոնը՝ գործատէրերը, իսկ 140 միլիոնը՝ կառավարութիւնը. ընդ է գործաւորները 1,249,000,000 մարքէն ուելի գումար մը ունեցած են։ Ատկէ զատ, տարին 75 միլիոն մօտ գումար մըն ալ կը վճարուի թոշակի եւ անկարողութեան Մնաուելիներուն համար։ Միայն Բրեմէի գործարանը տարին 3,338,000 մարք կը վճարէ ի նպաստ գործաւորներուն։ Յիշեալ թիւերը ցոյց կուտան թէ Գերմանիա ո՛րքան հոգ կը տանի գործաւորներու վիճակը բարելաւելու համար։

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Կղերականութեան դեմ.— Նախարարի մը ճառը.— Կրօնական ընկերակցութիւնները Սպանիոյ մէջ։

Սպանիոյ նախկին նախարարներէն Պ. Բանալեխաս նահանգներուն մէջ կը շարունակէ իր հակակղերական պայքարը։ Վալանսիոյ մէջ իր խօսած ճառովը ըսաւ թէ կղերականութիւնը նուաճելու համար օրինական միջոցները եթէ բաւական չըլլան, ուրիշ միջոցներու ալ դիմելու է։ Պ. Բանալեխաս նախարարութենէն իր հրաժարիլը վերագրեց Մադրիտի պապական նուիրակին ազդեցութիւնը։ Պ. Բանալէխաս, Պարսելոնա ուղեւորելէ առաջ, ուրիշ քաղաքներ ալ պիտի երթայ՝ հակակղերական պայքար մղելու։ Նախարարաց Խորհուրդը որոշեց չմիջամտել Պ. Բանալէսասի ընդդիմութիւններուն։ Կրօնական այդ մեծատոհմ խնդիրը նկատողութեան առնուեցաւ։ Նախարարաց Խորհուրդին վերջին նիստերէն մէկին մէջ, ուր ներքին գործոց Խորհարդը յանձնուեցաւ՝ Ընկերակցութեանց օրէնքին գործադրութիւնը։ Այս վերջինին ներկայացուցած վիճակագրութիւնը նայելով, Սպանիոյ մէջ կրօնական Ընկերակցութեանց թիւն է 3,115 որ 50,993 արերկ. ու կիներէ կը բաղկանայ։ Օրէնքին տարմադրութիւնը համաձայն զի նում ընտրները 2,611է կը բաղկանան. տակաւին արձանագրուած չեն 150 Ընկերակցութիւններ, որոնց մասին հարկ եղած վարչական դիրքերը չունին. կան 151 Ընկերակցութիւններ՝ որոնք կ'ըսեն թէ քննչական մէջ նշանակուած չեն։

ԻՄՊԷՐ–ԲՐԱՈՒՆՇՎԱՅԳ ԳՈՐԾԸ

Ձերբակալութիւններ.—Պատկերներու վաճառում.—Հրդեհ մը.—Դատական նախարարը։

Նիւ–Եորքէն կը հեռագրեն Բաուի–Նուվէլ գործակալութեան թէ երկու գաղտնի ոստիկաններ նոյն քաղաքին մէջ մարդ մը ձերբակալեր են որ կը կարծուի թէ Իմպէր ընտանիքին վատահութիւնը վայելող մէկ սպասարկն է Ամերիկա զրկուած, ապասով ապասանարան մը գտնելու ատանց։

*—Մոսկուայէն առնուած լուրերու նայելով, ռուս ոստիկանութիւնը քաղաքին զվարաւոր օթեւաններէն մէկին մէջ ձերբակալեր է Ցրանոյի մը, որուն զէմքին տարբերակը կատարեալ ն

ռամա քաղաքէն Եմնուսղատէ Մուսթաֆա Ֆարիզ էֆ. խնդրագիր մը մատուցեր է ձեռնհասութեան պարտաւորագրութեան, ըսելով որ թոքախտը դարմանելու համար բացարձակ դեղ մը գտած է ու ցանուցած քաղաքին մէջ հարկ եղած գրասենեակներ չգտնուելուն համար խնդրեր է հարկ եղածը ընել։ Այդ աղերսագիրը յանձնուեր է զինուորական վարչական մարմնոց միջադարձութեան։

ԵԼԻՏԻՊՈՒԼԻՆ Յունուց հիւանդանոցին մէջ 30 անկողինոց ճիւղ մը պիտի հաստատուի, վարձքով դարմանուելիք հիւանդներու համար։

ԱՆԳԼԻՈՅ դեսպանատան Սոնը պահականէն երկրորդ հրամանատար Պ. Պէկի մասին կատարուած լժչկական քննութեամբ հաստատուեցաւ որ մեծաքանակ մորֆին առնելով անձնասպան եղած է. արդէն ոտքի ցաւ ունէր զոր մեղմացնելու համար միշտ մորֆին կը ներարկեր մարմնոյն մէջ։ Միւս սպաներն ալ ըսին թէ Պէկ միշտ տխուր էր։ Յուղարկաւորութեան ներկայ գտնուեցան օսմ. զինուորներ՝ նուագածուներու խումբով։ Դագաղին վրայ, որ անգլիական դրօշի մէջ փաթթուած էր, դրուած էին վաճառաւելն սուրը ու գլխարկը։ Գերեզմանին վրայ, ըստ սովորութեան, հրաշէն պարպուեցաւ։

ՊԷՊԷՔԻ մէջ տասնչինգ տարեկան աղջիկ մը՝ Էսմա, առջի գիշերը, Յոյն խմեց եւ սկսաւ անտանելի ցաւեր զգալ։ իսկոյն լժչկ բերուելով կարելի եղաւ վտանգէն առաջը առնել։ Պատճառը սիրահարութիւն է։ Էսմա բաւական հիւանդացած է։

ՊԱԼԳԱՐԱՆի մէջ գինեպան ու բոլիցայի մասնագրոցի Քոնսթանթի, երէկ, ինքզինքը ծովը նետեց նաւակով Դասըմ Փաշա գացած ատեն, բայց չուռով ազատուեցաւ։ Պատճառը այն է թէ գործերը տրուած էին ու չատ պարտք ունէր։

ԿՈՐՍՈՒԱԾ ՏՂԵԿ ՄԸ։—Հինգ տարեկան զաւակ՝ Բաղիշ՝ ուրբաթ օրը, Ուն Դարանի կողմը գտնուող մեր տունէն մեկնելով մինչեւ հիմա երեւան չէ եկած։ Ուստի կը խնդրուի որ զինքը գտնողը բերէ մեր տունը յանձնէ, եւ որուն փոխարէն գոհ պիտի թողուի։

Բ. Դրան եւ պատշգամատուներու nosիկանական Բ. Քօմիսէր
Ն Ա Զ Ի Ֆ

SANTAL MIDY

Սանթալի ունեցած յատկութիւնները ծանօթ էին Եւրոպայի մէջ՝ 1450էն ի վեր, բայց անկարելի էր ձեռք ձգել զայն, որովհետեւ հնդիկ քուրմերուն քով միայն կար։ Անոնք կը թորէին սանթալը եւ հիւանդներուն կու տային, պահելով իրենց գաղտնիքը։ Սակայն, այսօր, շնորհիւ Սանթալ Միտիի փոքր Բաբիլներու, ամէն կողմ տարածուած է եւ մեծ ծառայութիւն կը մատուցանէ երիտասարդներուն քոքոհիւին տեղ, եւ ծերերուն՝ երիկամունքի եւ փամփուշտի հիւանդութեանց մէջ։

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԳ.— Օսմ. Հանր. Պարտքի վարչութիւնը կը ծանուցանէ այգեգործներուն թէ որոշած է իրենց տրամադրութեան տակ դնել զուտ եւ ընտիր կէօղթաչը (սիւլֆաթ տը քիւիրա), կռուելու համար որթատունկերու միլիտու հիւանդութեան դէմ, եւ այգիները զերծ պահելու համար նախորդ տարիներու մէջ ենթարկուած վնասներէն։ Այս նպատակաւ մթերանոցներ հաստատուած են բոլոր ճիւղերուն եւ մասնաճիւղերուն մէջ։ Պաշտօնեաները՝ ուզողներուն պիտի կրնան տալ պէտք եղած քանակութեամբ կէօղթաչի եւ ձարձաղիչ գործի (բիւլվէրիզատէօր)։

Կ'իմանանք թէ նախագուշակութիւններ ձեռք չառնուելուն հետեւանօք, Ֆրանսայի այգեգործական շատ կեդրոններու մէջ միլտիու հիւանդութիւնը ճարակած է։ Ժամանակը եղած է հիմա. հարկ է անյապաղ պէտք եղած դեղ ու դարմանումը ընել որթատունկերուն։ հակառակ պարագային, հիւանդութիւնը պիտի ջնջէ այգիի բոլոր հունձքը, ինչպէս եղաւ անցեալ տարի։ Հիւանդութիւնը որթատունկի տերեւներու վրայ երեւնալու պահուն չէ որ պէտք է դիմել կէօղթաչին, որովհետեւ այդ վայրկեանին չատ ուշ է արդէն։ Պէտք է հիւանդութիւնը կանխել, արգիլել անոր ծագումը, մեր յանձնարարած մեթոդով։ Որթատունկերուն վրայ ծծումբ եւ կէօղթաչի ընելով միայն կարելի է վստահ ըլլալ խաղողի գոհացուցիչ հունձքի մը։ Բայց հարկ կը համարինք հոս մնդել թէ ծծմբելուն, ինչպէս նաեւ կէօղթաչի ընելուն արդիւնքները միեւնոյնը չեն։ Ծծմբելը՝ միլտիուին դէմ չի պահպաներ որթատունկը։ Երկու դարմանումները միանգամայն պէտք է ընել, որպէսզի հիւանդութենէ պահպանելու համար։ Եթէ այս երկու գործողութիւնները միեւնոյն ժամանակ պատահին, նախ եւ առաջ կէօղթաչին պէտք է ընել, եւ յետոյ ծծմբելու է, երկու երեք օր միջոց տալով։

Առաջ կը բերենք կէօղթաչի դարմանումը ընելու եղանակը։— Հարիւր օխա ջուրի մէջ պէտք է հալեցնել երկու օխա կէօղթաչ։ Ցեսոյ դաս ամանի մէջ քիչ մը ջուրով պէտք է լուծել երկու օխա չմրած կիր։ Երբ կէօղթաչին հալի, կիրաջուրը պէտք է լեցնել կէօղթաչի լուծած ջուրին մէջ, եւ ամէնը լաւ մը խառնել։ Այդ քանակութիւնը կը բաւէ առաջին դարմանումին եւ երկու արտավարի համար։ Երկրորդ եւ երրորդ դարմանումին համար, պէտք է, միւա երկու արտավարի համար, 150 օխա ջուր, 3 օխա կէօղթաչի եւ երեք օխա կիր, եւ միեւնոյն կերպով գործածելու է։

Եթէ ձարձաղիչ մը չգտնուի, կարելի է աւել ալ գործածել։ Այս գործողութիւնը երեք անգամ պէտք է կատարուի, նախ մայիսին, երբ պզտիկ ողկոյզներու հանդիպը տեսնուի, երկրորդ՝ ամիս մը ետք, եթէ օդերը անձրեւոտ ըլլան, երրորդ գործողութիւն մըն ալ պէտք է կատարուի, երկրորդ գործողութենէն ամիս մը ետք, այսինքն խաղողները հասունցնելէն ամիս մը առաջ։ Օրուան ամենէն աւաք ժամերուն միջոցին պէտք է գործողութիւնը դադրեցնել։ Դիտել կու տանք նաեւ թէ կարգ մը վաճառականներ, աւելի ժան գինով ծախելու պատրուակով, այդեգործներուն կու տան աւրուած կէօղթաչներ, որոնք միլտիուին դէմ ո եւ է դարման մը չեն կրնար ըլլալ։

Վերջապէս, ոմանք տեսնելով որ Հանր. Պարտքի Վարչութիւնը պէտք եղած կէօղթաչին դեռ ստացած չէ, ուզեցին այս յապաղումէն օգտուիլ՝ իրենց մնացած ապրանքը քիլոն 8 կամ 9 դրուշի ծախելով։ Արդ, կը ծանուցանենք թէ այս տարի կէօղթաչին գինն է քիլոն 4 դրուշ։ Ընտիր ու լաւ տեսակէ ապրանք մը ուզողներուն ալ ուզողները ասկէ աւելի ժան գնով կէօղթաչի չեն կրնար գտնել։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ
Յունիս 11/24 1—3

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պարիարքարանէ կարգ մը եկեղեցական եւ դպրոցական գրքեր ղրկուեցան Աղթամար։ Թէեւ Պարիարքարանը ժամանակէ մը ի վեր դադրեցուցած է դրամական եւ գրենական նպաստները, բայց նկատի առնուելով Աղթամարի համար ստիպողական նպաստի պէտքը՝ իբր բացառիկ օգնութիւն, այս անգամ փութաց հացնել մաս մը գրքեր։ Պարիարքարանը բացարձակապէս որոշած է որ ամէն դաւառ իր տեղական միջոցներով Ջանայ ինքզինքը հոգալ, եւ իր նպաստը պիտի յատկացնէ ամէնէն աղքատիկ ու վկայուած տեղերու համար։

—Պարիարքարան հասած գրութենէ մը կը տեղեկանանք թէ Պայազիտի Առաջն. Տեղապահ Տ. Էմմանուէլ վարդապետ Պալեան Տրապիզոն հասեր է։

—Խարբերդէն Պարիարքարան կը գրուին թէ Արաբկիրի Առաջնորդ Տ. Մուշեղ վարդապետ մայիս 14էն Խարբերդ այցելեր եւ անկից Տիարպէքիր գացեր է։

—Տրապիզոնի դաւառական վարչութիւնը 2000 ոսկիի գումար մը հանգանակած է տեղւոյն եկեղեցիին չինութեան, որուն հիմնարկէքն ալ կատարուեցաւ յունիս 2ին, ինչպէս ծանուցինք քանի մը օր առաջ։

—Տնտեսական Խորհուրդը, երէկ, թէեւ մեծամասնութիւն չէ կազմած, բայց ներկայ անդամները կարգ մը տնտեսական գործողութեանց վերաբերեալ խորհրդակցութիւն կատարեցին։

—Խասգիւղի Թաղ. Խորհուրդի ընտրութեան մասին, ինչպէս գրեցինք, Տ. Տիրայր վարդապետ՝ Ս. Պարիարքին կողմէն պաշտօն յանձնուած էր նոր Թաղ. Խորհուրդի ընտրութեան։ Նորընտիր առաջնայ Թաղական Խորհուրդը առաջին նիստը գումարելով իր դիւանը կազմեր է սապէս.—Շահպազեան Եղիա էֆ. ատենապետ, ու Ադամեան Գրիգոր էֆ. ատենադպիր եւ Թիրեաքեան Կարապետ էֆ. գանձապետ։

—Տիւզեան Մինրան պէյլ այրիին յաղարկաւորութեան առթիւ, Ս. Պարիարքը իր կողմէն իբր ներկայացուցիչ ղրկած էր Բերայի Առաքելից Մկրտեան Տ. Հայրը։

—Աւլիպեթանու Թաղ. Խորհուրդը գրելով մը Պարիարքարանի կը յայտնէր թէ իրենց գիւղը երկու քահանայ չէ կարող պահել, եւ կը խնդրէր Պարիարքարանէն որ միայն Տ. Խորէն քահանան մնայ իրենց քով, եւ Տ. Եղեան հեռացուի։ Պարիարքարանէ գրուեցաւ Ուլիսոյ առաջնորդական փոխանորդին որ խնդիրը քննէ եւ երկու կողմի համաձայնութեամբ կարգադրէ։

—Ս. Պարիարքը երէկ եւ այսօր կայս. պալատ գնայ։

—Իզմիրի Ազգ. Հիւանդանոցի հարիւրամեակին առթիւ եղած նուիրատուութեանց գումարը 700 ոսկիի հասած է մինչեւ հիմա, որուն 100 ոսկին ծախսուած է, իսկ մնացածը յանձնուած է Մխիթարեան Դըրամատան, ուր պիտի մնայ անձեռնմխելի։ Հոդալարձութիւնը, պատեհ առթիւ մը, հասութաբեր կալուածի մը պիտի յատկացնէ այդ գումարը։

—Տիարպէքիրի Առաջնորդ Տ. Եղեկիէլ Ծ. վարդապետ կը հեռագրէ Պարիարքարան թէ քաղաքին եկեղեցին մնալով հաղորդութեան սկիւռն անարգող երկու անձերուն նկատմամբ քննութիւն բացած է, Կրօնական Ժողովի կողմէ տուցած հեռագրին համաձայն։ Ինչպէս յայտնի է, այս դպրութիւնը տարբերը առաջին անգամ երեւան հանեց Տիարպէքիրի մեր թղթակիցը։ Կը յուսանք թէ Տ. Եղեկիէլ վարդապետ անաչառ քննութիւն մը կատարելով՝ հարկ եղած խիստ ոճրութիւնը պիտի փութացնէ։

—Կիլիկիոյ Կաթող. Տեղապահ Տ. Կիւրեղոս արքեպիսկոպոս մէկ քանի չաբաթէ ի վեր հիւանդ ըլլալով, Սիսի կառավարիչ Էօմէր Շէֆիգի փաշա այցելեր է հիւանդ Սրբազանին։

ԳԱՒԱՌԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՌՈՏՈՍԹՕ, 10 Յունիս

Վիճակիս Առաջնորդ Տ. Ներսէս եպիսկոպոս Աւալեան կը շարունակէ իր թեմական այցելութիւնները։ Զորլուէ եւ Սիլիվրիէ վերադարձին, քանի մը օր հոս մնալէ յետոյ, մայիս 26ին Ռոտոսթոյէ մեկնեցաւ դէպ ի Պիզա-Շէհիր։ յունիս 2ին, Ս. Պատարագ մատուցեր եւ հոգեւորական մխիթարեր է տեղւոյն ժողովուրդը։ Շրջակայ չատ մը տեղերէ բաւական իրենց, որ այս պտուտա Պիզայի մէջ կը գտնուին, ներկայ եղեր են հոգեւոր արարողութեանց։ Ասպանեան Սրբազան խօսելով նորընծայ Տ. Ներսէս քահանայ Մալուումեանի վրայ, որ, ինչպէս գրուեցաւ այս էջերուն մէջ, Պիզայիներու միահաղոյն փափաքին համաձայն, տեղւոյն վրայ քահանայ ձեռնադրուեցաւ՝ յորդորեր է ժողովուրդը որ հարկ եղած բարոյական եւ նիւթական աջակցութիւնը չշլանայ տալու։ Սրբազանը Պիզայէ մեկներ է Տարասոնէ, ուրկէ պիտի անցնի Էղլինէ եւ Կէլիսպոլուի ճամբով պիտի վերադառնայ քաղաքս։

—Տեղւոյն Մինկէրի Ընկերութիւնը՝ քաջալերուած անչուշտ Ռոտոսթոյի եւ շրջականերուն մէջ հեղհեղէ դուած ծաւալուն ընդունելութենէն, այս օրերս դավելի նախանձախնդրութեամբ մը Ս. Յակոբ. ազգ. վարժարանի ձեռագործի ճիւղին նոր զարկ մը տալու համար՝ իր տեղերանչական առաջնակարգ մեքենաներէն հատ մը ազնուաբար նուիրեց։ այս մեքենան նորահար տեսակներէն ըլլալով՝ թէ կարի եւ թէ մանուանդ պրոսի համար գերազանցապէս յարմար է։ Դպրոցին մէջ երկրորդ մեքենայի մըն ալ պէտքը զգալի ըլլալուն՝ յիշեալ Ընկերութիւնը բացառիկ զեղչ մը ըրաւ, ինչ որ բնորոշին արտասովոր բան մըն է։ բաց ասի Ընկերութիւնը յանձն առած է, մեքենաները իւղոտելու համար չաբաթական կանոնաւոր այցելութիւնէ զատ, ձեռագործի վարժուհին կարի դաս տալ մեքենայի վրայ, մասնաւորաբար ի մասին պրոսի գործածութեան, որ մեր միջավայրին համար նորելուկ բան մըն է։ Այս առթիւ կը շնորհաւորենք Ընկերութիւնը, Պողոս էֆ. Տընկզեանի նման համակրելի ներկայացուցիչ մը ունենալուն հետ, որ հաճեցաւ բարեսիրաբար տարկ եղած միջնորդութիւնն ընել Ընկերութեան մօտ, ի՛նպատակ նոյն վարժարանի ձեռագործի զարգացման։ Կարապետ էֆ. Պասմաճեան, Պանտրմայի մէջ Սինկէրի ներկայացուցիչ, որուն հարազատութեան տակն է Ռոտոսթօ իր շրջականերով, արդէն ծանօթ դէմք մըն է։ անցեալ տարի ալ նոյն վարժարանին դրամական նուէր մը ըրած էր։

—Ս. Խաչ Թաղի Յիսուսեան վարժարանի վերաշինութեան համար տեղւոյն Իտարէի ժողովին կողմէ օրինական մաղպաթան վերջնապէս Իսթրնէ ղրկուած է. կը յուսացուի որ մինչեւ օգոստոս՝ պիտական հրամանը կը յանձնուի Առաջնորդարան, այն տեսն անդուշտ պիտի տեսնենք գործունէութիւնը վերաշինութեան յանձնաժողովին, որ ինչպէս յայտնի է, թաղին կարեւոր անձերէն կազմուած է։ Փափաքելի է որ տրձակուրդի ամիսներուն մէջ անմիջապէս ձեռնարկուի շինութեան, որով դէմ մինչեւ աշնան վերջերը չենքը կ'աւարտի։ վարժարանի անհրաժեշտութիւնը զգալի դարձած է առաջիկայ ձմրան համար։

* * *

ԴԱՍԱՊԱ, 6 Յունիս

Պոլսահայ թերթերու մէջ քիչ անդամ քաղաքիս վիճակային գործերու նկատմամբ թղթակցութիւններ կ'երեւին։ Հոս ալ ունինք ջնոյ մը։ Յիշեալ ջնոյը—Յակոբ Ճէվահիրճեան—քանի մը տարի առաջ տեղւոյս վարժարանները հինցած ըլլալով՝ վերաշինեց նոյն տեղւոյն վրայ, եւ յաջողեցաւ պահանջ՝ իր եւ իգականը՝ իր կնոջ անունով միրել, մինչդեռ առաջ ներսէսեան եւ Ադաւեան անունը ունէին։ Զարմանալի է որ երբ Իզմիրի մէջ Սպարթալեան մը հոյակապ ուսումնարան մը կը կառուցանէ եւ անունը անփոփոխ կը պահէ, հոս՝ մէյմէկ սենեակէ բաղկացած եւ երկսեռ վարժարան անուն արուած չէնքերը կը յաջողի իր անուանմամբ կոչել տալ, ի փոխարինութիւն ըրած բարեգործութեան։

Աւելին կայ. ասկէ ութ-տասը ամիս առաջ տեղւոյս Թաղական Խորհուրդը վէճի մը հետեւանքով լուծուեցաւ... որովհետեւ Խորհուրդը 70 ոսկիի պտտաստ գումար մը ունէր. Յ. Ճէվահիրճեան կը սպասէ թաղականները որ այդ ստակը իրեն յանձնեն, չէ՞ որ ինք գրքոյկները չնոտ է, բարեւար է... եւ իրմէ պատուաւոր մարդ չկայ քաղաքին հայ հասարակութեան մէջ, հետեւաբար ինք պէտք է պահէ ստակը։ Թաղականները երբեմն կ'առարկեն թէ՝ իրենք միայն պատասխանատու են հասարակութեան առջեւ եւ թէ ինք իրաւունք չունի դրամը պահանջել։ Սակայն կռիւը կը բրթի, թաղականները կը հրաժարին ի մեծ գոհունակութիւն Ճէվահիրճեանին՝ որ առիթէն օգուտ քաղելով դպրոցները գոցել կուտայ. ժողովուրդն ալ զայրանալով կը հրաւիրէ քահանան որ եկեղեցին ալ գոցէ...։ Վիճակիս Առաջնորդ Հայրը իրաւամբ յուզուելով անմիջապէս իր փոխանորդը՝ Տ. Յովհաննէս քահանան կը ղրկէ քաղաքս՝ որ ժողովուրդը եկեղեցի հրաւիրելով, պէտք եղած յորդորները կ'ընէ եւ ըստ օրինի Թաղական Խորհուրդ մը կ'ընտրէ՝ հինգ հոգիէ բաղկացած։ Ատկէ ետքը պահ մը հանդարտութիւն կը տիրէ։ Նոր թաղականները խունկ չէին ծխեր բարեւար էֆէնտիին, ընտրանաբար յանցաւոր էին։ Ուստի իրեն յարմար առթիմ մը ներկայացաւ։ Դարաթաշի Տ. Աբրահամ քահանան, որ Գասապա կը գտնուէր եւ իր տունը հիւրընկալած էր, հանդուցեալ եւ կարողացաւ նոր ընտրութիւն մը կատարել տալ՝— առանց նկատի առնելու քուէարկողներու թիւը — ու ինքն ալ անդամ ըլլալ նոր Թաղ. Խորհուրդին մէջ։

Ս. ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ ԻԳՄԵՐԻ

Հանգուցեալ Յակոբ էֆ. Զոհրաբեանի յաղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հեռուեալ նուիրատուութիւնները եղած են Հիւանդանոցս։ Տիգրան էֆ. Կ. Արզարմօրուքեան մէջիա 5, Գէորգ էֆ. Ղ. Փանոսեան 3, Հրանտ էֆ. Ն. Դաղալեան 3, Գասնիկ էֆ. Կ. Արզարմօրուքեան փրանք 10, Երմոլին էֆ. Մ. Պալեան 10։

—Հանգուցեալ Ստեփան էֆ. Մարկոսեանի յաղարկաւորութեան առթիւ, Դասպար էֆ. Մարկոսեան 1 օսմ. ոսկի։
(ԿՆՔԼ)

ՐՈՊԷՐԴ ՔՈԼԷՋԻ ՀԱՆԴԷՍԸ

Երէկ, կէս օրէն յետոյ տեղի ունեցաւ Բոպէրդ Քոլէճի ամաւորքի հանդէսը, նախագահութեամբ ամերիկեան դեսպանին։ Ներկաներուն մէջ կը նշմարուէին պուլկարական դորձակատարը, հելլենական դեսպանատունէն ներկայացուցիչ մը, Մաբրիֆի կողմէ Զալիպ պէյ, Ռուսական Խորհուրդին կողմէ Պատրոս էֆ. Կարապետեան, Բազոքականաց Ազգապետը, Գրիգոր էֆ. Գարակէօզեան, Աբուլեան էֆ. եւ ուրիշներ։ Ազգ. Պարբերաքարանի կողմէ ներկայ էին Գնէլ, Թորգամ, Գրիգորիս եւ Տիրայր վարդապետները։ Ներկայացուցիչներ ղրկուած էին նաեւ Յունաց Պատրիարքարանի եւ Պուլկարաց Եկեղեցիին կողմէ։

Հանդէսը սկսաւ Համիտիէ քաղաքացի։ Քոլէճը 13 շրջանաւարտ ունի այս տարի, որոնց 6ը Հայ։ Ասոնք են Լեւոն Քիրիշճեան (Պոլսեցի), Օնանկ Մ. Արապեան (Տրապիզոնցի), Արամ Կ. Պէօրէկեան (Պոլսեցի), Զարեհ Ա. Ճէֆիզեան (Ատարազարցի), Բարսեղ Կ. Իսէֆեան (Կեսարացի), Մ. Կ. Բէյնան (Պարտիզակցի)։ Մնացածներէն մէկը Աւստրիացի է մէկը Ռումէն, եւ միւսները Յոյն են։

Շրջանաւարտներէն հինգը իրենց աւարտական ճառերը արտասանեցին, սակայն ալ անգլիերէն լեզուով։ Գ. Օնանկ Այտպեան խօսեցաւ «Յաջողութեան բանալի»ին վրայ, Գ. Զ. Ճէֆիզեան՝ «Անհատական յառաջդիմութիւնը», Գ. Մ. Բէյնան՝ «Արեւելքը եւ Արեւմուտքը»։ Ճառերը կ'ընդմիջուէին երաժշտական ասարկաւոր կտորներով։

Քոլէճին տնօրէն Տոքթ. Ռոչպրն Ամերիկա դացած ըլլալով, փոխանորդաբար վկայականները բաշխեց դեր-տնօրէն Բրօֆ. Անտէրսըն, որ այս առթիւ քանի մը խօսք ըրաւ։ Հանդէսին աւարտումէն յետոյ, մասնաւոր հրաւիրեալներ պատուասիրուեցան ճոխ շքասեղանով մը։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍՏ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՊԼԻ)

ԷՏՈՒԱՐՏ Է. ՀԻՒԱՆԴ

ՎԻՃԱԿԸ ԲԱՐԻՈՒՔԱԾ

ԼՈՆՏՈՆ, 25 յունիս.— Այս առտու պաշտօնական տեղեկագիր չհրատարակուեցաւ։ Էտուարտ թագաւորը գիշերը լաւ անցուց։ Վիճակին մէջ խանգաւոփութիւն չկայ։

—Իրիկուան ժամ 6 1/2ին հրատարակուած տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ թագաւորը մինչեւ իրիկուն շատ լաւ անցուցած է։ Ընդհանուր ոյժերը լաւ վիճակի մէջ կը մնան։ Մասնաւոր մտահոգութիւն պատճառելիք նշան մը չկայ։

—Գիշերուան ժամ 11ին հրատարակուած տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ Էտուարտ Է.ի վիճակը գոհացուցիչ կերպով կը բարւոքի։

—Բանի մը օտար իշխաններ, այսօր, մեկնեցան։

—Ուրբաթ օրը կատարուելիք թափօրը տեղի պիտի չունենայ։

—Կէսօրէն Պըքինկէմ պալատին մէջ, Էտուարտ թագաւորին տեղ, Կալլէսի իշխանը կատարեց ընդունելութիւնը։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ԼՈՆՏՈՆ, 25 յունիս.—Բժշկական վերջին տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ Էտուարտ թագաւորին վիճակը զգալապէս բարւոքած է։

—Իրիկուան ժամ 3էն մինչեւ գիշերուան ժամ 11, շարունակեց բարւոքումը։ Թագաւորը կրցաւ քիչ մը հեղուկ մտունդ առնել։ Ընդհանուր ոյժերը անեղծ կը մնան։

—Օտար պատուիրակութեանց շատերը մեկնեցան։ Թագադրութեան թափորին անցնելիք տեղերուն վրայ բարձրաւանդակներ չենողները դումարում մը ունեցան, խնդրելու համար որ միջոցներ ձեռք առնուին, որպէս զի չմանկանան։ Այդ տեղերուն համար մեծամեծ դումարներ վճարած էին։ Օթէլներուն մէջ պարապ սենեակ չէր մնացած։ Հաշիւ եղած է թէ մէկ միլիոն հոգի Լոնտոն դացած էին, հանդէսներուն ներկայ դտնուելու։

—Լորտ Սալիսբերիի քարտուղարը կը հեռագրէ բոլոր անդլիական դեսպանները թէ Էտուարտ թագաւորը 48 ժամ ետքը միայն կրնայ վտանգէ դերծ նկատուիլ։

—Թայմզ կ'ըսէ թէ տպահով չէ որ թագաւորը խնամող լժշկները կրցած ըլլան վերցնել ապիրի խցում առաջ ընդող արդելքը որ վտանգ մըն է։ Նոյն թերթը կը յարէ թէ վիրաբուժական երկրորդ գործողութիւն մըն ալ անհրաժեշտ պիտի ըլլայ։

ԼՈՆՏՈՆ, 25 յունիս.—Անգլիոյ Եբեսի. ժողովը երրորդ ընթերցումով ընդունեց եկմացոյցը։

ՊԷՐԼԻՆ.— Ճէնովայէն կը հեռագրեն Վոլֆ գործակալութեան թէ Տուբա տէ Կապիեռա չոգենաւին մէջ որ 700 ուղեւորներով Պուէնոս-Այրէսէն կու գար, ժանտախտի երկու կասկածելի դէպքեր պատահեր են։ Շոգենաւը քարանթինայի ենթարկուած է։

ՎԻԵՆՆԱ.—Պուլկարիոյ իշխանը, այս առտու, Վիէննա հասաւ եւ ուղղակի Բարիզ ուղեւորեցաւ։

ՊԷՐԼԻՆ.— Գերմանիոյ կառավարութիւնը նոր ծրագիր մը կը պատրաստէ՝ նաւատորմին զարգացմանը համար։

ՎԵՐՋԻՆ ԹՂԹԱԲԵՐ

ԲԱՐԻԶ.—Ռաբել Լոնտոնէն հեռագիր մը կը հրատարակէ ծանուցանող թէ Անգլիոյ թագաւորին առողջական վիճակին նկատմամբ վրդովիչ լուրեր կան։ Կ'ըսուի թէ Էտուարտ է. սրտի հիւանդութենէ կը տառապի եւ վերջերս մարելիք ունցեր է։ Անգլիական թերթ մըն ալ կ'ըսէ թէ ապիքի հիւանդութիւն ունի։

ԲԷՐԼԻՆԻՆ.—Լորտ ու Լէյտի Մէթհուէն Անգլիա ուղեւորեցան։

ԲՐԷԹՈՐԻԱ.—Մինչեւ հիմա անձնատուր եղած Պոէրներուն թիւն է 18,542։

ԼՍ. ՀԷ.—Կը յուսացուի որ Պոթա, Տըլարի ու Տէվէթ զօրավարները մասնակցին հոլանտական համաժողովին որ օգոստոս 20ին պիտի կատարուի։

ԼՈՆՏՈՆ.—Բրիտանական գաղթավայրերու նախարարապետներուն առջեւն զումարումը յունիս 30ին տեղի պիտի ունենայ՝ գաղթային պաշտօնարանին մէջ Պ. Չեմպրլէնի նախագահութեամբ։ Ինքնօրէն գաղթավայրերու նախարարապետները միայն ներկայ պիտի ըլլան այդ զումարումին։

—Էտուարտ թագաւորին թագադրութեան հանդէսներուն ծախքը Վիկտէմ Դ.էն 55,000 եւ Վիքթորիա թագուհիէն ալ 30,000 անդլիական ոսկի աւելի ենթադրուած է։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.— Ուաշինկթընէն ուղղուած հեռագիր մը նայելով վարկելի է որ Իտալիոյ դեսպանը պահանջէ Մ. Նահանգաց կառավարութենէն ներում խնդրել՝ ամերիկեան դատարանի մը կողմէ Իտալիոյ քանտերուն նկատմամբ եղած դիտողութիւններու վրայ, Վենեսուելի մէջ ձերբակալուած ամերիկեան Զիմակօ մարտանաւին սպաներուն համար քննութիւն կատարուած միջոցին։

ՎԻԵՆՆԱ.— Նայէ Ֆրայէ Բրեսք կը ծանուցանէ թէ Երբեակ Զինակցութեան վերանորոգութեան վերաբերեալ դաշնադրութիւն մը պիտի ստորագրուի քանի մը օրէն։

ԲԵՌԵՐՍԲՈՒՐԿ.— Ռուսիոյ թափանձանքներուն վրայ, որոշուեցաւ Պարսկաստանի առեւտրական գլխաւոր կեդրոններուն մէջ առեւտրական վարժարաններ հաստատել, ուր ռուսերէն պիտի ուսանուի։ Այդ վարժարաններուն առաջինին բացումը կատարուեցաւ Թէհրանի մէջ։ Ատոր հաստատման մեծապէս նպաստած է Թէհրանի ռուսական պանքային տնօրէն Պ. Կրուպէր։

ԼՈՆՏՈՆ.—Անգլիոյ առեւտրական նախարարը Ռոսեմ նաւատորմի հրամանատար՝ Պ. Ֆրիմէնի արծաթեայ սպառ մը նուիրեց՝ Մարթինիքի Սէն-Բիէռ քաղաքին արկածին ատեն ցոյց տուած քաջութեանը համար։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.—Մ. Նահանգաց Երեսփ. Ժողովը պիտի ընդունի Ջանցքին ծրագիրը, ինչպէս ընդուներ էր Մերկոյը, եւ նախագահն ալ պիտի ստորագրէ։ Երեսփ. Ժողովին մէջ տիրող զգացումը բոլորովին նպաստաւոր է Բանամայի։ Բազմաթիւ երեւոյթներ տեսակցութիւններու մէջ ցոյց տուին թէ երջանիկ պիտի ըլլան եթէ Բանամայի ծրագիրը ընդունուի։ Պ. Հէյզըրն, վիճաբանութեանց միջոցին, վերջին պաշտպանական մը պիտի կարդայ Նիքարակուայի համար։ Զի յուսացուիր որ վիճաբանութիւնները երկար տեւեն, վասն զի Երեսփ. Ժողովը, Մերկոյին ծրագրին նախաձեռնարկ Պ. Մարկանի հետ վիճաբանելէ ետքը, պիտի որոշէ թէ Բանաման թէ Նիքարակուան ընդունելու է։

ԿԱԼԿՈՒԹԱ.—Սիմլայէն մինչեւ Զիթրալ, Հիմալայայի ամբողջ լեռնաշղթան ցնցուեցաւ երկրաշարժէ մը։

ԹԻՖԼԻՍ.—Շամախիի մէջ, վերջերս, նորէն սկսեր են երկրաշարժի ցնցումները։

ԱԶԴ

Արշալոյս ձայնարանի եւ Գարեկրատան տէր եւ տնօրէն Պ. Խրիսթօ Եօվանի Նիշպարանի ունի ծանուցանել իր արդդ յաճախորդներուն որ, բնաւ չպիտի ճանչնայ այն գանձումները զորս նախկին խմբագրատը պիտի կատարէ ապառիկի այն տեսակներուն համաձայն, որոնք իրեն չպատկանելով հանդերձ ապօրէն կերպով ձեռք անցուցած է ճաշարանիս մնաւան եղած պանդոկները գանձելու նպատակաւ, արարք մը որուն համար հարկ եղած բողոքն ալ ըրած եմ արդէն ձեռնհաս իշխանութեան։

1—3 ԽՐԻՍԹՕ ԵՕՎԱՆԻ ՆԻՇԱ

Տ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ—ԱՍԱՄՆԱԲՈՅԺԻ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4ոդ երես
Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ չունինք

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 12 Յունիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	29	01 1/2
Ամէնէն քարտր գին	»	29	02 1/2
Ամէնէն վար գին	»	28	97 1/2
Բուսէլիի երկաթուղի գոց	ֆր.	113	47
Ամէնուն բարձ. գին	»	113	50
Ամէնէն վար գին	»	112	87

ԲԱՅՈՒՄ 13 Յունիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ	Ռ. Կ	29	01
Բու էլի երկաթուղի	ֆր	113	25
Ռիորէյռ Թայրէ		26	75
Օսմանիէ		—	—
Լիէժի		—	—
Օսմ. Պասքա		—	—
Բուլգարի ժէնս. բալ Օ.Ա.		0	10
Օսմ. Օ.Ա. Շանտ է Վալէօռ		0	13
Օ մ Ապոն. Ընկ.		3	40
Թրամուա էյ բաժնեթո դթ		5	40
» ժուխանա		1	42
» պարտաթուղթ		488	—
Բարաի Կ. Թոլսոյ		493	—
Թրանսվալ		151	—
Բրէտի Թոնսիէ Լժիրսիէն		263	50
Լավրիոմ		72	75

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	110	37
» » » չէք	»	110	38
Բարիզ » »	ֆր.	22	71 1/2
» » » չէք	»	22	70
Պէրլին անոնկոս չէք	մարք	18	57
Վիէննա չէք	ֆիոր.	21	70

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843 ԻՆ

Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՌ 687 ՄԻԼԻՈՆ ֆրանկ

Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւնները կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զուտակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն

Մուչուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան գանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիր. — Ամառանոցի ապայմաններ, վճարմանց դիւրութիւնք։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Ֆ. ՀԷՌ, ընդհանուր գործակալ, Ինանէթ խան, Վլայվոտա փողոց, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։ 579

ՆԵՐԲԻՆ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻՆ
ՀԱՄԻՏԻԷ ՖԷՍԵՐԸ

Առանց ասոնց դիմելու փէս մի գնէք. մեր փէսերը չեն կաղապարուիր, անձրեւէ քրտինքէ և ոչ ալ արեւէն չեն ջնասուիր, Թրջած փէսերը չորցնելու համար կրակի չբռնել կը յանձնարարենք, եթէ նրբեք մեր փէսերը կորին կամ թէ աւրուին, եթէ մանաւանդ բերուն առանց սակի նոր դրութեամբ մը պիտի կաղապարուին։ Կը ծախուի Պոլսոյ կողմը Համիտիէ ճատտէսի Քիւչիւք Իսմայիլ Փաշա խանի տակ Թիւ 17, Տէրէքլէր արասի Թիւ 71, Աքսէրայ, Նէշլի Բուլուտլա մէյտան Թիւ 101, Գալաթ խկէլէ ճատտէսի, Թիւ 3-5, Շէյլի Օսման պէյի սրճարանին մօտ մեր գործատան մէջ, Պէշիկթաշ մեծ պղտոտային վրայ Տոքթ. Քրքսեանի տան տակ, Թիւ 55, Ղալաթիա Գորսայի դէմ, Թիւ 9 և Սկիւտար մեծ շուկային մէջ, Թիւ 44 վաճառատուները։

Վերջին գնով եւ առանց ծողի

Մէյը Թրպէթով	խիստ տարբեր	գինէր	5 գր.
»	խսիրով »	» »	8 »
Մէյդէ մէյը	Փէսով »	» »	10 »
Մէյը	անդուսով »	» »	13 »

Ասոնցմէ զատ ուզուած ձեւով փէսեր կը շինուին գործարանիս մէջ յանձնարարութեամբ։

Թ. ԿՐԷՇԱՄ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. Ի ԼՈՆՏՈՆ

Ընկերութեան գրասենեակը 31 դեկտ. 1898ին

162, 924, 140 ֆունտ

Ֆոլիսի նկատմամբ, ապահովագրութիւններ և շահ՝

31 դեկտեմբեր 1898ին

29, 765, 473 ֆունտ

Ընկերութեան հաստատութեան թուականէն՝ այսինքն 1848ի ի վեր, ապահովագրութիւններու եղած վճարումները, կենսատու թոշակ, եւն.

362, 858, 507 ֆունտ

1898 տարուան մէջ ընկերութիւնը 6619 բոլիսներ տուած է որոնք 58,680,000 ֆունտի գրամագլուխ մը կը ներկայացնեն։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն՝ Գ. Գ. ԷՅՈՒԷՐՍ ԵՒ ՈՐԴԻ, Գալաթա, Մէյմանէքի փողոց, Ալալէմի խան։

Մինչորդներուն լաւ վարձատրութիւն ունի ըլլայ։

Փոխ-գործակալութիւն, Ղալաթիա, Մէյմանէքի խան։

ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ ԶԿԱՆ ԻՒՂ

Հիւանդութենէ ազատքինողներու, տկար կազմ ունեցողներու, արեան ազատութեան և մարմնի հիւանդութեան ենթակուղներուն ու կուրծքի տկարութենէ տառապողներու՝ ձկան իւղ կը յանձնարարեն. սակայն՝ ձկան իւղին անախորժ հոտն ու զզուելի համը կը գանգեցնեն զայն գործածողները, որոնք կամ գար չանգով կը խմեն և կամ կը սրսպուին բնաւ չի խմել։ Ֆրանսայի բժշկական հանճարէն ասքիէօս ԲՈՒՐԳՈՒ, նոր ձկան իւղ մը պատրաստած է ԲՈՒՐԳՈՒԻ ԶԿԱՆ ԻՒՂ անուամբ, որ հասարակ ձկան իւղին բաւական զզուեցուցիչ համէն ու հոտէն զերծ է բոլորովին. խիստ անուշ համ ունի և անոնցմէ, եղուէնի ու մանիշակի հոտը կը զգացնէ, ինչ որ բացառիկ դիւրութիւն մըն է գործածելու։ Ո՛չ խմուելու տանն, ո՛չ ալ անկէ ետք բնաւ զզուանք չի զգար խմողը։ Բժիշկները միաձայնութեամբ կը յանձնարարեն ԲՈՒՐԳՈՒԻ ԱՆՈՒՇԱՀԱՄ ԶԿԱՆ ԻՒՂԸ որ միեւնոյն ժամանակ ազդեցիկ և փրձուած դարմանն է դժուարաշնչութեան, կուրծքի իկնուածքներու, հարբուխի, կուրծքի տկարութեան և մինչեւ իսկ կրնայ առաջքն առնել թոքախտին։ Ամէն ճաշէ առաջ մէկմէկ գդալ առնել պէտք է։

Կը ծախուի Պահէնի դարու Քիւչիւքի Ն դեղարանը։ Սուլթան Համամ Մէջիդի, Լինօս և Պոնտիքիանոսի դեղի մթերանոցները և ամէն մեծ դեղարաններու մէջ։

796 42—52

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ
HUNYADI JANOS

Անմիջական, ապահով եւ դիւրին կերպով կ'ազդէ Տիեզերաճանչակ նամբաւ

ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԷՆ

Պահանջելու է հետեւեալ անունը պարունակող պիտակով օրէնք

ANDREAS SAXLEHNER

Կը ծախուի դեղաւոր դեղագործներուն և դեղապատրաստներուն քով։ 387

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒ

Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Զմիւռնիայի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1069	Գոմս	1497	Կոզս	1011	Մալմս	724	Բոզարիս	186
Ալէքթ.	3607	Գոնկս	2906	Կրուտս	1695	Մարէնկս	2273	Սարֆս	1113
Անճէլս	1541	Գորսս	895	Հիբս	775	Մարգէլլս	3709	Ցիրիս	1735
Արիսոզս	2377	Գիտս	4311	Հիտալկս	1581	Միթամս	3557	Սիլվիս	1193
Գասանս	1822	Տօմինս	937	Հինտու.	3720	Միլս	1057	Սբէրս	1200
Գորտինս	1264	Տուրս	2383	Հօրդանիս	3600	Մոնդէպէլլս	1735	Թասսս	1328
Գրավս	1076	Տրաքս	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլս	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Գրիւնս	841	Տինամս	504	Իակս	2354	Նէրս	1083	Թօրիս	3827
Գրֆֆիալս	4431	Էպլրս	2464	Իտանս	5540	Օհիս	4160	Թէլէտս	1470
Դէյրս	1671	Էլտօրատս	1520	Ցիւնս	1080	Օնսլարիս	4036	Թորբիտս	487
Գալիբաս	1337	Էրազս	1841	Ֆէլսս	1053	Օլլանտս	1535	Ուրպինս	2429
Գամէս	1244	Ֆիտս	954	Ֆոլբինս	2307	Բալէրմս	1637	Վասրս	1914
Գազս	1094	Ֆինլանտ	1828	Ֆրանս	1700	Բոլս	510	Վոլս	1289
Զիբակս	2729	Ֆլամինկս	849	Լէս	1053	Բրանթս	2229	Վոլթուրնս	2396
Սիսէրս	1831	Ֆրանչիսբս	4532	Լէբանոս	2272	Բինտլտս	1663	Եէտս	1850
Գլիս	2697	Կալիէնս	3060	Լիվորնս	1643	Բոլլս	1613	Զէրս	1200
Գոլորատս	4235	Կիդանս	1243	Լօրենցս	3191	Բոմէս	1789		

Իպրս չոգենաւը, նաւապետ Ուա, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հս հասած է։
Տայսս չոգենաւը, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ։
Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆԴ ՐԻԶՕ
Թիւ 23—24, Քիւչիւք Միւլէթ խան, Ղալաթիա 377

ՊԷՐԼԻՆԻ ՎԻՔԹՈՐԻԱ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Արքայական հրամանագրով արտօնուած 1853 տարի. 26ին կառավարութեան հսկողութեան տակ

Պէրլինի Վիքթորիան Գերմանիոյ ամէնէն հզօր Ընկերութիւնն է

Ապահովագր. դրամ Քր. 967,321,496
Պահեստի դրամ Քր. 270,096,743

ՊԷՐԼԻՆ ՎԻՔԹՈՐԻԱՆ ամէն տեսակ ապահովագրութիւն կ'ընդունի, ինչպէս կեանք, օժիտ, տրկած, ցկեանս թոշակ, եւն.

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԹՈՒՐԲԻՈՅ ՄԷՋ

Ժողովրդական ապահովագրութիւն կնոջի վրայ առանց բժշկական տեսչութեան

Կարելի է ապահովագրել իր կեանքը, կամ ազգ ու որբերու համար օժիտ մը տարեթական փոքր վճարումներով։—(մեկնելի պայմանները կանոնաւոր ապահովագրութեան համար)։

Ապահովագրութիւն օգտակարի, երաշխաւորի, թիւնելի եւն. արկածներու դէմ. ամբողջ կեանքին համար, շաբաթական փոքր վճարումով մը, սկսեալ ՄԷԿ ՖՐԱՆԿԷ և վճարելի միմիայն մէկ տարուան համար 52 շաբաթ, այսինքն 52 ֆրանք), այս դէպքով ամբողջ կեանքին համար ապահովագրուած կ'ըլլայ 10,000 ֆր.՝ մահուան դէպքին, 15,000 ֆր.՝ արկածէն առաջ եկած անկարողութեան դէպքին, և օրական հինգ ֆրանք՝ ժամանակաւոր անկարողութեան դէպքին։

Ընկերութեան Դրամատունը.—ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՓԱՆՏԷ
Ընդհ. Գործակալ,—ԷՄԻԼ ՎՕԿԼ

Ղալաթիա, Օսմ. Պանքային դէմը Ինանէթ խան, Թիւ 7, 8, 9։

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերպուլի, Պօրտոյի, Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող օգտակար։

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Բամբէգ	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէրթիս	2400
Թէյպը	3000	Օսայրիս	2250
Թեանորուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասբրնի	1500
Մարիոթիս	2500	Կիւէտ	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ և ԸՆԿ.
Ուիթոլ խան
ՃԷՕՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
194 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվերպուլ։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՒԵԱՆ ԵՒ ՀԱՑԿԱԿԱՆ
Ն. ԲԱՌԷԼ ԵՒ ԸՆԿ.
ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Ցուլիս 30ին Գառամանի, Տէրինճէյէն։
Ցուլիս 1ին Սիրիասի, Մարսիլիոյէն։
» 7ին Միսկիրեի Անտա. եղերքէն։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Ցուլիս 1ին Գառամանի ուղ. Մարսիլիա։
» 2ին Սիրիասի, Սմիռնոյ, Տրապիզոնի և Պարզ մ.
» 8ին Միսկիրեի, ուղ. Մարսիլիա։

Տոմսեր ուղղակի Բարիզի համար։
Առաջին կարգի 245 ֆրանք. Բ. կարգի 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Գրասենեակին Թիւ Հանէ կիրասիին քովը։ 516 Թ. ՌԻԳՈՒԼ

ՖԼԻՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերպուլի եւ Արեւելեան միջեւ բանող օգտ.

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Վիքտորիան	10500	Ֆլավիա	3500
Անմէնեան	10500	Էմիրշիրն	3500
Բէսորիան	10500	Արրժ.ըն	3000
Լանքասթրիան	9000	Ալճէրիան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գոլտմպան	8000	Աթէնիան	2300
Ճորճիան	8000	Անտալուզիան	2500
Պոսքոնիան	8000	Ալգաշիրն	2500
Ֆիրմինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինձօ	900
Վավոնիան	3700	Օրօրդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լէսպօն	800
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունը հանելու համար իրենց հրահանգը ղրկել չոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ.
ԷՅՎԱՐ ԼԱՅԹՈՆԴԷՆ
Ղալաթիա, քարափին վրայ մաքսատան հին տեղը
600

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Տ՝ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄԱՆՍՊՐՈՅԺ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

Ցանցի գարեջրատան վրայի յարկը, ճիշտ Զրպուրնեանց դէմը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենասաստիկ յաւած ակռաները մեկ անգամեն կը լեցնեն, ցաւով դիմելիս բուժուածքվերադառնալու պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականին, դէմքի ձեւաւորութիւն ըստ տարիքի. ծամողութիւն եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։

Բերանի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին, ինչպէս նաեւ թմբեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Ց. Գ. Ձմեռները կիրակի օրերն ալ (մինչեւ կէս օր), ինչպէս նաեւ ամէն օր մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ ընդունին։

Ծանօթ.—Պոլսոյ կողմը ժանանճիւղ ԶՈՒՆԻՆԻՐ !!։

ERNEST GLAVANY
ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԷՌՆԷՍԹ ԿԼԱՎԱՆԻ
ԴԱՎԱԹԻԱ, ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻ ԿԱՐԳԸ, ՅԱԿՈԲԵԱՆ ԽԱՆ

Սոյն դրամատունը կը վաճառէ ամէն տեսակ ժամացոյցներ՝ իրենց գինին համեմատութեամբ՝ ամսական 20 դրչ.էն մինչեւ 100 դրչ. ոսկեայ գումարի մը վճարմամբ։ Դրամատունը առանց քաշուած վիճակահանութեանց թիւերը նայելու և շահուած պարգեւները գանձելու համար՝ ամէն կերպ դիւրութիւն ցոյց կուտայ։

Գնողները երբ առաջին վճարումը ընեն, իրենց մուրհակ մը կը տրուի մեր կողմէ ստորագրուած և դրոշմուած։ Ասկէ զատ արժէքուղիներ թիւը ցոյց տուող ուրիշ ծանուցագիր մըն ալ կը տրուի, և գնողը նոյն տունէն իսկ ամէն վիճակահանութեանց մասնակցելու իրաւունք ունենալով, շահածը ամբողջապէս կ'առնէ։

Աւելորդ է յայտնել թէ ամէնէն աղքատն անգամ այս դիւրութեամբ կրնայ արժեթուղթի տէր ըլլալ, և յայտնի է որ ամսական 20 դրչ.ի վճարումը մեծ զոհողութիւն մը չըլլալով և ամէն մարդու դիւրամատչելի ըլլալով, ամէն հաւանականութիւն ունի օր մը շահելու, և եթէ երբեք չշահի ալ, իր վճարումներուն շնորհիւ, յառաջիկայի արժեթուղթի տէր պիտի ըլլայ, որ իրեն համար շահուած ողջիւր մըն է։

COMP. RUSSE
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւնք

Գ. 11/24 Օսէսա Ժամը 4ին յետ միջօրէի
Գ. 12/25 Իզմիր, Բիրէյ, Աղեքսանդրիա Ժամ 10ին միջօրէէն առաջ հաղորդակցելով Աղեքսանդրիա, Բոր-Սաիտ, Եաֆա, Գէրուզ եւ Գիոս)։
Երք. 13/26 Օսէսա Ժամը 10ին միջօրէէն առաջ
Երք. 13/26 Ինէպոլու, Սինոպ, Սամսոն, Օռնու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Պաթում Ժամը 1ին յետ միջօրէի։
Ուր. 14/27 Օսէսա Ժամը 1ին յետ միջօրէի։

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Ոռֆ ամիսը երկու անգամ կը թռչանցին Լիվերպուլի եւ Արեւելեան միջեւ։

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Իվերնիա	18900	Պրիվանիա	8598
Սարտինիա	18900	Քաթալոնիա	4341
Լուքանիա	12950	Վէրլա	3229
Քամանիա	12950	Բաւլա	2945
Սուլթանիա	8843	Թրքիա	2936
Ումպրիա	8128	Սիրքիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2558
Սէրվիա	7392	Այէրզս	2181
Սրբանի	7269	Շէրպուրկ	1614

Դիմել առ ՅՈՒԼԻ և. ՍԻՆԷՐ
Joly et Seagor
Մէյմանէքի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 255

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1902 Ապրիլ 22 (Ն. Տ.) երեքշաբթի օրէն սկսեալ

ՀԱՅՏԱՐ ԲԱՇՆ. ԷՍԿԻ–ՇԷՀԻՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 34 Խառն Առտու Ժ.	Վ.	Կառ. Թ. 36 Խառն Իրկն. Ժ.	Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառ. Թ. 31 Խառն Առտու Ժ.	Վ.	Կառ. Թ. 33 Խառն Իրկն. Ժ.	Վ.
10	55	7	45	մկն.	Քարաքէոյ Կամուրջ Ժմ.	3	50	11	40
11	20	8	10	Ժմ.	Հայտար Փաշա մկն.	3	25	11	15
11	45	8	27	մկն.	Ժմ.	3	12	10	58
12	50	9	40	Ժմ.	Բլնտիք կն.	1	58	9	44
1	—	9	50	մկն.	մ.	1	43	9	30
1	22	10	15	»	Թուզլա »	1	23	9	8
1	43	10	40	»	Կէյպզէ »	1	2	8	48
2	8	11	2	»	Տիլ Իսքելէսի »	12	33	8	15
2	19	11	13	»	Թավշանճիլ »	12	19	8	4
2	40	11	34	»	Հէրէքէ »	12	8	7	52
3	1	11	54	»	Եարըմճա »	11	41	7	25
3	15	12	7	»	Թիւթիւն Զիքիլիք »	11	29	7	10
3	27	12	21	»	Տէրինճէ »	11	18	6	59
3	42	12	35	Ժմ.	մկն.	11	—	6	43
4	7	—	—	մկն.	Իզմիր Ժմ.	—	—	6	18
4	41			»	Պէօյիւք Տերպէնտ »			5	42
5	14			»	Սապանճա »			5	12
5	41			»	Հավիտիէ »			4	54
6	28			»	Կէյվէ »			3	58
6	54			»	Աք Հիսար »			3	32
7	29			»	Մէքէճէ »			3	3
7	59			»	Լէվքէ »			2	29
8	37			»	Վէզիր Խան »			1	51
9	20			Ժմ.	մկն.			1	10
9	35			մկն.	Պլէճիք Ժմ.			1	—
10	45			»	Քարաքէոյ »			12	10
11	29			»	Պօզեիւք »			11	34
12	22			»	Ին Էօնիւ »			10	57
12	54			»	Զուքուր Հիսար »			10	24
1	35			Ժմ.	Էսկի Շէհիր մկն.			9	45
Իրկն.								Առտ.	

ԷՍԿԻ–ՇԷՀԻՐ ԳՕՆԵԱՑԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 222 Խառն Առտու Ժ.	Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴՐՁ Կառ. Թ. 221 Խառն Իրկն. Ժ.	Վ.
10	25	մկն. Էսկի-Շէհիր	Ժմ.	1	25
11	7	» Կէօքէէ Գըլըք	»	12	45
12	5	» Սապոնճը Բունար	»	12	3
12	59	» Ալաեունա	»	11	7
1	41	» Զէքիւրլէր	»	10	23
2	37	» Տէօյէր	»	9	35
3	6	» Իհսանիյէ	»	8	50
3	30	» Համամ	»	8	23
3	44	» Կազլիկէօլ Համամ	»	8	14
4	31	» Աֆիոն Գարա Հիսար	»	7	43
5	11	» Գէօյիւք Զօպանլար	»	6	50
6	6	» Զայ	»	6	3
6	51	» Իսկաքլու	»	5	10
7	15	» Նասրիան	»	4	45
7	46	» Աք Շէհիր	»	4	23
8	18	» Աղարի քէօյ	»	3	43
9	—	» Զավուշճը քէօյ	»	3	5
9	38	» Իլգին	»	2	33
10	25	» Գաստրն-Խանը	»	1	39
11	20	» Սէրայ-Ինի	»	12	57
11	52	» Մէյատան	»	12	17
12	2	» Բունար-Գաչը	»	11	12
1	30	Ժմ. Գոնիա	մկն.	10	30
Իրկն.				Առտ.	

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐԻՆ ԷՆԿԻՒՐԻԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 122 Խառն Առտու Ժ.	Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴՐՁ Կառ. Թ. 121 Խառն Իրկն. Ժ.	Վ.
12	—	մկն. Էսկի Շէհիր	Ժմ.	10	—
12	44	» Աք Պունար	»	9	18
1	24	» Այբիւ Բէյ	»	8	46
2	4	» Պէյլիք Ախուր	»	7	58
3	9	» Սարիքէյ	»	7	1
3	58	» Գիշէր	»	6	4
4	35	» Մասիլէր	»	5	27
5	9	» Գէյլիք Բէօփրիւ	»	5	—
6	3	» Բօլաքլի	»	4	16
7	21	» Մալի Բէյ	»	2	49
8	15	» Սէնճան Բէյ	»	1	47
9	—	Ժմ. Էնկիւրիւ	մկն.	1	—
Իրկն.				Առտ.	

ԱԼԱԵՈՒՆԴԷՆ ԲԷՕՓԱՀԵԱ

ԵՐԹ Կառ. Խառնումբ Թ. 322 Խառն Առտու Ժ.	Վ.	Թ. 324 Խառն Իրկն. Ժ.	Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառ. Խառնումբ Թ. 321 Խառն Առտու Ժ.	Վ.	Թ. 323 Խառն Իրկն. Ժ.	Վ.
1	5	11	15	մկն. Ալաեունտ	Ժմ.	12	30	10	35
1	25	11	35	Ժմ. Բէօփահիա	մկն.	12	10	10	15

ՀԱՄԻՏԻԷ—ԱՏԱ-ԲԱՂՃԱՐ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 426 Խառն Առտու Ժ.	Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴՐՁ Կառ. Թ. 425 Խառն Առտու Ժ.	Վ.
5	56	մկն. Հավիտիէ	Ժմ.	4	35
6	14	Ժմ. Ատա-Բաղաճ	մկն.	4	17